

Сангийн сайд, Сонгуулийн ерөнхий хорооны
даргын 202.... оны дугаар сарын -ны
өдрийн дугаар тушаалын хавсралт

УЛС ТӨРИЙН НАМЫН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН БҮТЭЦ, АГУУЛГА, ХӨРӨНГӨ, ОРЛОГО, ЗАРЛАГЫН АНГИЛЛЫГ ТОДОРХОЙЛОН ТАЙЛАГНАХ НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1.Энэхүү журмын зорилго нь улс төрийн намын (цаашид “Нам” гэх) санхүүгийн тайлан бүтэц, агуулга, хөрөнгө, орлого, зарлагын ангиллыг тодорхойлох, тайлагнахтай холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2.Энэ журам нь нэгдүгээр хавсралт “Санхүүгийн тайлан, тодруулга бэлтгэх заавар”, хоёрдугаар хавсралт “Санхүүгийн тайлангийн маягт”, гуравдугаар хавсралт “Нягтлан бодох бүртгэлийн дансны жагсаалт”, дөрөвдүгээр хавсралт “Үйл ажиллагааны товч тайлангийн маягт”-аас бүрдэнэ.

1.3.Энэ журам, журмын хавсралтыг Улсын дээд шүүхэд бүртгэлтэй бүх нам ба намын харьяа байгууллага дагаж мөрдөнө.

1.4.Намын санхүүгийн тайланг хугацаанд нь, үнэн зөв гаргах үүрэг, хариуцлагыг намын дарга, намын санхүүгийн асуудал хариуцсан удирдах ажилтан хүлээнэ.

1.5.Нам, түүний харьяа байгууллага санхүүгийн тайлангаа Улс төрийн намын тухай хуульд заасан хугацаанд сонгуулийн төв байгууллагад хүргүүлнэ.

1.6.Намын нэгдсэн тайланд намын төв байгууллагын тайланг доод шатны намын салбар нэгжийн тайлангийн хамт тус тус хавсаргана.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ НАМЫН ХӨРӨНГӨ

Хоёр. Намын хөрөнгө

2.1.Намын хөрөнгөд мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө, авлага, урьдчилан төлсөн зардал/тооцоо, үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгийг хамааруулна.

2.2.Тухайн хөрөнгөтэй холбоотой ирээдүйн эдийн засгийн үр өгөөж нь намд орох магадлалтай, хөрөнгийн өртгийг найдвартайгаар хэмжих боломжтой үед хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрч, бүртгэнэ.

Гурав. Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

3.1.Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгөд касст байгаа бэлэн мөнгө, банкинд байршуулсан мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө (чек гэх мэт), хуримтлал хамаарна.

3.2.Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн хөрөнгө, өр төлбөрийг Монголбанкнаас зарласан албан ханшаар үнэлж, ханшийн зөрүүг тайлант хугацааны ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө.

3.3.Нам нь мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийг эзэмшиж, захиран зарцуулах эрх үүссэн нөхцөлд хүлээн зөвшөөрнө.

3.4.Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө бодит үнэ цэнээр нь бүртгэх ба тайлагналын өдөр хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлж, тайлагнана.

3.5.Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн орлогыг хүлээн авах үед дараах дансны бичилтийг хийнэ.

Дебет: Харилцах данс

Кредит: Холбогдох орлогын данс /Төрөөс үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг/

3.6.Нам нь үйл ажиллагааны зардал, хуримтлуулсан өглөг, бусад өглөгийг харилцах данснаасаа төлөх үед:

Дебет:Холбогдох зардлын данс, эсхүл өглөг

Кредит:Харилцах данс

3.7.Касст байгаа бэлэн мөнгөний орлого, зарлагын гүйлгээ хийх үед дараах дансны бичилтийг хийнэ.

3.7.1.харилцахаас касст бэлэн мөнгө авах үед:

Дебет:Бэлэн мөнгө

Кредит:Харилцах данс

3.7.2.бэлэн мөнгө харилцах дансанд тушаах үед:

Дебет:Харилцах данс

Кредит:Бэлэн мөнгө

Дөрөв. Авлага

4.1.Авлага нь бусдаас авахаар хүлээн зөвшөөрөгдсөн тооцооны дүн юм. Тухайлбал үүнд ажиллагсад болон хуулийн этгээд, иргэнээс авах авлага бусад тооцооны авлага гэх мэт авлага багтана.

4.2.Авлагыг найдвартай хэмжиж болох, нэхэмжлэх үйлдэн хариуцагч талд шилжүүлснээр мөнгө буюу бусад хөрөнгө хүлээн авах эрхтэй болсон нөхцөлд хөрөнгө гэж хүлээн зөвшөөрнө.

4.3.Ажил гүйлгээний үр дүнд үүссэн авлагыг бүртгэх үед:

Дебет:Авлагын холбогдох данс

Кредит:Орлого /нэр төрлөөр/

авлага мөнгөөр төлөгдөх үед:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Кредит:Авлага /нэр төрлөөр/

авлага мөнгөн бус хөрөнгөөр тооцон төлөгдөх үед

Дебет: Хөрөнгийн холбогдох данс

Кредит: Авлага /нэр төрлөөр/

4.4.Татвар, шимтгэлийн авлага дансыг татварын төрөл тус бүрээр данс нээж бүртгэнэ. Тайлант хугацаанд тухайн төрлийн татварын авлага ба өр төлбөрийн дансны аль алинд нь гүйлгээ гарсан үед тайлант хугацааны эцэст үлдэгдэл багатай дансыг үлдэгдэл ихтэй данс руу хааж үлдэгдэлгүй болгоно.

4.4.1.татвар, шимтгэлийг урьдчилан төлсөн бол:

Дебет:Татварын авлага/ НДШ-ийн авлага

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

4.4.2.тайлант хугацааны эцэст тухайн төрлийн татварын авлага ба өр төлбөрийн дансыг хооронд нь хаахад:

Дебет:Татварын өглөг/ НДШ-ийн өглөг

Кредит:Татварын авлага / НДШ-ийн авлага

4.5.Авлагыг ирээдүйд хүлээн авахаар тооцсон цэвэр боломжит үнэ цэнээр үнэлж, санхүүгийн байдлын тайланд толилуулна. Иргэн, хуулийн этгээдээс өгөхөөр амласан хандивыг авлагаар бүртгэхгүй.

4.6.Авлагын цэвэр боломжит үнэ цэнэ нь төлөгдөх боломжтой авлагын дүнгээр тодорхойлогдох ба гэрээнд заагдсан авлагын нийт дүнгээс найдваргүй гэж үзсэн, төлөгдөх боломжгүй авлагыг хассан дүн юм.

4.7. Нам нь дансны авлагын үнэ цэнийн бууралт буюу найдваргүй авлагын нөөцийг байгуулахдаа өмнөх жилүүдийн туршлагад үндэслэн авлагын эргэн төлөлтөд нөлөөлөх хүчин зүйлсийг харгалзан хувь хэмжээг тогтоож болно.

4.8. Дансны авлагад найдваргүй авлагын нөөцийг байгуулсан үед:

Дебет: Найдваргүй авлагын зардал

Кредит: Найдваргүй авлагын нөөц

4.9. Найдваргүй авлагын нөөцийг буцаах бичилт хийхдээ тухайн тайлангийн үед хүлээн зөвшөөрсөн зардлыг бууруулах ба илүү гарсан хэсгийг бусад олзоор бүртгэнэ.

Дебет: Найдваргүй авлагын нөөц

Кредит: Найдваргүй авлагын зардал/ Бусад олз

4.10. Найдваргүй авлагыг данснаас хасах үед:

Дебет: Найдваргүй авлагын нөөц

Кредит: Авлага /нэр төрлөөр/

() найдваргүй гэж данснаас хассан авлага эргэн төлөгдсөн үед:

Дебет: Авлага /нэр төрлөөр/

Кредит: Найдваргүй авлагын нөөц

Дебет: Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Кредит: Авлага /нэр төрлөөр/

Тав. Бусад эргэлтийн хөрөнгө

5.1. Бусад эргэлтийн хөрөнгөд урьдчилж төлсөн зардал, тооцоо, бараа материал зэрэг бусад эргэлтийн хөрөнгө хамрагдана.

5.2. Урьдчилгаа нь урьдчилж төлсөн зардал болон урьдчилж төлсөн тооцооноос бүрдэнэ.

5.3. Урьдчилж төлсөн зардал, тооцоог төлсөн мөнгөн дүнгээр хэмжинэ.

5.4. Үйл ажиллагааны зардлыг урьдчилан төлбөл урьдчилж төлсөн зардалд бүртгэн, зардлыг хэрэгжсэн үед нь тайлант үеийн зардлаар хүлээн зөвшөөрнө. бүртгэнэ.

5.4.1. бэлтгэн нийлүүлэгчид урьдчилж төлсөн зардлыг бүртгэх үед:

Дебет: Урьдчилж төлсөн зардал

Кредит: Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

5.4.2. урьдчилж төлсөн зардлыг хэрэгжсэн үед тайлант үеийн зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Дебет: Зардлын холбогдох данс

Кредит: Урьдчилж төлсөн зардал

5.5. Бараа, үйлчилгээг худалдан авахаар төлсөн урьдчилгааг урьдчилж төлсөн тооцоонд хамааруулна.

5.5.1. бараа, үйлчилгээний төлбөрийг урьдчилж төлөх үед:

Дебет: Урьдчилж төлсөн тооцоо

Кредит: Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

5.5.2. урьдчилгаа төлбөрийн тооцоо хийж, дансыг хаах үед:

Дебет: Хөрөнгийн хөрөнгийн данс/Зардлын холбогдох данс

Кредит: Урьдчилж төлсөн тооцоо

5.6. Ажиллагсад албан үүргээ гүйцэтгэх буюу гадаад, дотоодод албан томилолт, сургалт, зөвлөгөөнд хамрагдах, салбар нэгж рүү ажиллах зэрэгт зориулан удирдлагын шийдвэрийн дагуу олгосон урьдчилгаа мөнгийг дараа тайлангийн тооцоо дансанд бүртгэн, тооцоог хийнэ.

5.6.1. дараа тайлангийн тооцоог олгох үед:

Дебет: Дараа тайлангийн тооцоо

Кредит: Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

5.6.2.урьдчилгаанд олгосон мөнгөний зарцуулалтын баримтыг үндэслэн тооцоог хийж, дараа тайлангийн тооцоо дансыг хаах үед:

Дебет:Зардлын холбогдох данс

Кредит:Дараа тайлангийн тооцоо

5.6.3.дараа тайлангийн тооцоо дансны хувьд тооцоо үүссэн ажилтан бүрээр данс нээн дэлгэрэнгүй бүртгэл хөтөлж, тухайн ажилтны хувьд үүссэн тооцоо, үлдэгдлийг сар бүр тохируулж байна.

5.6.4.урьдчилгаа мөнгө илүү гарсан тохиолдолд ажилтнаас авлага үүсгэх, эсхүл төлүүлэх үед:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө/Ажиллагчдаас авах авлага

Кредит:Дараа тайлангийн тооцоо

5.6.5.урьдчилгаа мөнгө дутуу тооцсон тохиолдолд ажилтанд өгөх өглөг үүсгэх, эсхүл төлөх үед:

Дебет:Дараа тайлангийн тооцоо

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Ажиллагчдад өгөх өглөг

5.7.Үйлчилгээ үзүүлэхэд ашиглан зарцуулах хангамжийн зүйлс хэлбэрээр байгаа, хуваарилах зорилгоор эзэмшиж байгаа хөрөнгө бараа материалд хамрагдана.

Зургаа. Үндсэн хөрөнгө

6.1.Үндсэн хөрөнгө гэдэгт бараа, үйлчилгээний үйлдвэрлэл буюу нийлүүлэлтэд ашиглах, бусдад түрээслэх, эсхүл удирдлагын хэрэгцээнд ашиглах зорилгоор эзэмшиж байгаа, нэг буюу түүнээс дээш тайлант үед ашиглагдахаар хүлээгдэж буй биет шинжтэй хөрөнгийг ойлгоно.

6.2.Үндсэн хөрөнгийг нийтлэг шинж чанар, зориулалтаар нь эзэмшлийн газар, барилга байгууламж, ажлын байрны тоноглол, техник хэрэгсэл, тээврийн хэрэгсэл, тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгө гэж ангилна.

6.3.СТОУС-н дагуу хөрөнгийн тодорхойлолтод нийцэн, хүлээн зөвшөөрөх шалгуурыг бүрэн хангасан бөгөөд худалдан борлуулах зориулалтгүй хөрөнгийг үндсэн хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрч, бүртгэнэ.

6.4.Үндсэн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө өртгөөр нь хэмжинэ.

6.5.Үндсэн хөрөнгийг анхны өртгөөс хуримтлагдсан элэгдэл, үнийн цэнийн бууралтыг хассан цэвэр дүнгээр санхүүгийн тайланд толилуулна.

6.6.Хөрөнгийн өгөөжийг хэрхэн хүртэхийг харгалзан үзсэний үндсэн дээр удирдлагын бодлого, шийдвэрээр үндсэн хөрөнгийг ашиглах хугацааг тогтоож, элэгдэл тооцох тохиромжтой аргыг сонгоно. Хөрөнгийн элэгдүүлэх дүнг тооцохдоо хөрөнгийн ашиглалтын хугацааны эцэст үлдэх үнэ цэнийг хасаж тодорхойлно.

6.6.1.хөрөнгийн элэгдүүлэх дүнг түүний ашиглалтын хугацааны туршид системчилсэн сууриар хуваарилна.

6.6.2.элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн хөрөнгөнд элэгдэл байгуулахгүй.

6.6.3.Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл байгуулах бүртгэлийн бодлого нь татварын хуулиар тогтоосон хувь хэмжээнээс зөрүүтэй бол зөрүүг хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөрөөр бүртгэж, тайлагнана.

6.7.Хөрөнгийн үлдэх өртөг, ашиглалтын хугацаа, элэгдэл тооцох аргыг тайлант үе бүрийн эцэст эргэн нягталж, хэрэв тэдгээрийг өөрчлөх тохиолдолд нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын өөрчлөлт гэж үзэн гүйцээх горимоор бүртгэнэ.

6.8.Санхүүгийн тайлангийн өдрөөр үндсэн хөрөнгийн үнэ цэнэ буурсан эсэхийг тогтооно. Хэрэв үнэ цэнэ буурсан гэх нотолгоо байгаа бол тухайн хөрөнгийн нөхөгдөх дүнг тооцоолж, дансны үнэтэй харьцуулан, үнэ цэнийн бууралтыг тодорхойлно.

6.9.Хөрөнгийн нөхөгдөх дүн гэж хөрөнгийн буюу мөнгө бий болгогч нэгжийн бодит үнэ цэнээс борлуулалтын зардлыг хассан дүн болон ашиглалтын үнэ цэнийн аль ихийг хэлнэ. Хөрөнгийн дансны үнэ нь нөхөгдөх дүнгээс хэтэрсэн тохиолдолд үнэ цэнийн бууралтын гарзыг хүлээн зөвшөөрч, бүртгэнэ.

6.10.Хөрөнгө гэж хүлээн зөвшөөрсний дараа, бодит үнэ цэнийг нь найдвартай хэмжиж чадах үндсэн хөрөнгийн зүйлийг түүний дахин үнэлсэн дүнгээр бүртгэж, санхүүгийн тайланд тусгана.

6.11.Дахин үнэлгээ хийх давтамж нь уг дахин үнэлж буй үндсэн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөөс хамаардаг. Үндсэн хөрөнгийн нэг анги доторх зүйлсийг нэгэн зэрэг дахин үнэлнэ.

6.12.Үндсэн хөрөнгийн онцлог шинж болон бизнесийн үйл ажиллагааны явцаас бусад тохиолдолд ховорхон арилжаалагддаг гэсэн шалтгаанаар хөрөнгийн бодит үнэ цэнээр үнэлэх боломжгүй бол өртгийн аргаар бодит үнэ цэнийг үнэлж болно.

6.13.Үндсэн хөрөнгийг худалдан авах, бэлтгэх үед түүний анхны өртөг нь хөнгөлөлт ба үнийн бууралтыг хассан үнэ, импортын татвар ба буцаан үл олгогдох худалдан авалтын татвар, хөрөнгийг ашиглах боломжтой байршил болон нөхцөл байдалд авчрахтай шууд хамааралтай зардал, үндсэн хөрөнгийг буулгаж задлах, холдуулж зайлуулах ба түүний байрлаж байсан газар талбайг хэвийн байдалд оруулах тооцоолсон зардал зэргээс бүрдэнэ:

Дебет:Үндсэн хөрөнгийн холбогдох данс

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Дансны өглөг

6.14.Үндсэн хөрөнгийг сайжруулах, өөрчлөх, сэргээн босгох, нөхөн орлуулах, засварлах зэрэг өмчлөлийн хугацаанд гарсан зардал нь хөрөнгийн ашиглах хугацааг уртасгах, хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, хөрөнгийн үр ашгийг дээшлүүлэх, эсхүл бүтээгдэхүүний чанарыг сайжруулахаар байвал хөрөнгийн анхны өртгийг нэмэгдүүлнэ. Энэ шинжийг агуулаагүй бусад бүх засвар, үйлчилгээний урсгал зардлыг тайлант үеийн зардлаар бүртгэнэ.

6.14.1.үндсэн хөрөнгийн засвар, үйлчилгээний зардлыг капиталжуулсан үед:

Дебет:Холбогдох үндсэн хөрөнгө

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

6.14.2.үндсэн хөрөнгийн засвар, үйлчилгээний зардлыг тайлант үеийн зардлаар бүртгэх үед:

Дебет:Засварын зардал

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

6.15.Хөрөнгийг ашиглагдах боломжит хугацааны туршид тухайн хөрөнгийн анхны өртгөөс элэгдэл тооцож, өртөг зардалд системтэйгээр шингээнэ. Элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн хөрөнгөнд элэгдэл байгуулахгүй.

6.15.1.үндсэн хөрөнгийн элэгдлийг тооцоолсон үед:

Дебет:Элэгдлийн зардал

Кредит:Холбогдох үндсэн хөрөнгийн хуримтлагдсан элэгдэл

6.15.2.үнэ цэнийн бууралтын гарзыг бүртгэхдээ:

Дебет:Үндсэн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын гарз

Кредит:Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт

6.16.Үндсэн хөрөнгийг худалдах, шилжүүлэх, акталж устгах үед түүний анхны өртгийн хэмжээгээр данснаас хасах бөгөөд хуримтлагдсан элэгдэл, хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралтын дансыг хаасан байна.

6.16.1.үндсэн хөрөнгийг дансны үнээс нь доогуур үнээр борлуулсан бол үндсэн хөрөнгө борлуулсны гарзыг хүлээн зөвшөөрнө:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Бусад авлага

Дебет:Хуримтлагдсан элэгдэл

Дебет:Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт

Дебет:Хөрөнгө данснаас хассаны гарз

Кредит:Холбогдох үндсэн хөрөнгө

6.16.2.үндсэн хөрөнгийг дансны үнээс нь илүү үнээр борлуулсан бол үндсэн хөрөнгө борлуулсны олзыг хүлээн зөвшөөрнө:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Бусад авлага

Дебет:Хуримтлагдсан элэгдэл

Дебет:Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт

Кредит:Холбогдох үндсэн хөрөнгө

Кредит:Хөрөнгө данснаас хассаны олз

6.17.Үндсэн хөрөнгийн зүйлийг ижил бус төрлийн үндсэн хөрөнгийн зүйл, эсхүл бусад хөрөнгөөр солих, хэсэгчлэн солих замаар олж авч болно.

6.17.1.үндсэн хөрөнгүүдийн солилцоог арилжааны шинжтэй гэж үзвэл авсан хөрөнгийг бодит үнэ цэнээр нь үнэлж бүртгэнэ. Хэрэв авсан хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ нь өгсөн хөрөнгийн дансны үнээс их бол зөрүүгээр олз бүртгэнэ:

Дебет:Үндсэн хөрөнгө (авсан)

Дебет:Хуримтлагдсан элэгдэл (өгсөн хөрөнгийн)

Кредит:Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз

Кредит:Үндсэн хөрөнгө (өгсөн)

6.17.2.хэрэв авсан хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ нь өгсөн хөрөнгийн дансны үнээс бага бол зөрүүгээр гарз бүртгэнэ:

Дебет:Үндсэн хөрөнгө (авсан)

Дебет:Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз

Дебет:Хуримтлагдсан элэгдэл (өгсөн хөрөнгийн)

Кредит:Үндсэн хөрөнгө (өгсөн)

6.17.3.харин үндсэн хөрөнгийн солилцоо арилжааны бус шинжтэй, эсхүл авсан хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ мэдэгдэхгүй байвал авсан хөрөнгийг өгсөн хөрөнгийн үлдэгдэл өртгөөр хэмжиж, бүртгэх ба энэ үед олз, гарз үүсэхгүй:

Дебет:Үндсэн хөрөнгө (авсан)

Дебет:Хуримтлагдсан элэгдэл (өгсөн хөрөнгийн)

Кредит:Үндсэн хөрөнгө (өгсөн)

6.18.Үндсэн хөрөнгийг дахин үнэлэх үед дахин үнэлгээний өдрөөрх хуримтлагдсан элэгдлийг дор дурдсан аргын аль нэгээр бүртгэнэ:

6.18.1.Хуримтлагдсан элэгдлийг хөрөнгийн дансны нийт үнийн өөрчлөлттэй хувь тэнцүүлж дахин тооцох ба ингэснээр дахин үнэлгээний дараах хөрөнгийн дансны үнэ нь дахин үнэлсэн дүнтэй тэнцүү болно. Энэ аргыг ихэвчлэн элэгдүүлсэн өртгөөс индексийн тусламжтайгаар хөрөнгийг дахин үнэлэх үед хэрэглэдэг.

Дебет:Холбогдох үндсэн хөрөнгө

Кредит:Холбогдох хуримтлагдсан элэгдэл

Кредит:Дахин үнэлгээний нэмэгдэл

6.18.2.Хуримтлагдсан элэгдлийг хөрөнгийн дансны өртгөөс хасах ба гарсан цэвэр дүнг хөрөнгийн дахин үнэлсэн дүн хүртэл үнэлж тооцно.

Дебет:Холбогдох хуримтлагдсан элэгдэл

Кредит:Холбогдох үндсэн хөрөнгө

Дараа нь үндсэн хөрөнгийн өсөлтийг бүртгэнэ:

Дебет:Холбогдох үндсэн хөрөнгө

Кредит:Дахин үнэлгээний нэмэгдэл

6.19.Дахин үнэлгээний үр дүнд хөрөнгийн үнэ өссөн тохиолдолд уг өсөлтийг өөрийн хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансанд хуримтлуулан бүртгэнэ. Гэхдээ тухайн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралтыг өмнө нь ашиг, алдагдлын хэсэгт хүлээн зөвшөөрсөн бол тэр хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлтийг мөн адил ашиг, алдагдлын хэсэгт хүлээн зөвшөөрнө.

6.19.1.дахин үнэлгээний үр дүнд үндсэн хөрөнгийн үнэлгээний өсөлтийг бүртгэх үед:

Дебет:Холбогдох үндсэн хөрөнгө

Кредит:Дахин үнэлгээний нэмэгдэл

6.19.2.дараагийн дахин үнэлгээгээр тухайн хөрөнгийн үнэлгээ буурсан бол:

Дебет:Дахин үнэлгээний нэмэгдэл

Кредит:Холбогдох үндсэн хөрөнгө

6.19.3.дахин үнэлсэн хөрөнгийг данснаас хассан тохиолдолд дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансны үлдэгдлийг хуримтлагдсан үр дүн дансанд хаана:

Дебет:Дахин үнэлгээний нэмэгдэл

Кредит:Хуримтлагдсан үр дүн

6.20.Дахин үнэлгээний үр дүнд хөрөнгийн дансны үнэ буурсан бол бууралтыг үндсэн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын гарзаар бүртгэнэ. Гэхдээ тухайн хөрөнгийн өмнөх дахин үнэлгээний нэмэгдлийн кредит дүнгийн хэмжээгээр бусад дэлгэрэнгүй орлого хэсэгт хүлээн зөвшөөрч болно. Бусад дэлгэрэнгүй орлогын хэсэгт хүлээн зөвшөөрсөн бууралт нь өмчийн хэсэг дэх дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансны хуримтлагдсан дүнг бууруулна.

6.20.1.дахин үнэлгээний үр дүнд үлдэгдэл өртөг буурсан тохиолдолд:

Дебет:Үндсэн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын гарз

Кредит:Үндсэн хөрөнгө

6.20.2.харин дараагийн дахин үнэлгээгээр тухайн хөрөнгийн үнэлгээ өссөн бол:

Дебет:Үндсэн хөрөнгө

Кредит:Үндсэн хөрөнгийн үнэ цэнийн өөрчлөлтийн олз

6.20.3.дахин үнэлсэн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын гарзыг дахин үнэлгээний бууралт гэж үзнэ:

Дебет:Дахин үнэлгээний нэмэгдэл

Кредит:Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт

6.20.4.хэрэв хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт нь дахин үнэлгээний нэмэгдлээс хэтэрсэн бол хэтэрсэн зөрүүгээр:

Дебет:Үндсэн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын гарз

Кредит:Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт

6.21.Үндсэн хөрөнгийг ирээдүйн эдийн засгийн үр өгөөжгүй буюу ашиглах боломжгүй болсон, данснаас хассан үед нь санхүүгийн тайлангаас хасна.

6.21.1.элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн хөрөнгийг ашиглалтаас хасах буюу актлах үед:

Дебет:Хуримтлагдсан элэгдэл

Дебет:Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт

Кредит:Холбогдох үндсэн хөрөнгө

6.21.2.элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхөөгүй хөрөнгийг ашиглалтаас хасах буюу актлах үед:

Дебет:Хуримтлагдсан элэгдэл

Дебет:Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт

Дебет:Хөрөнгө данснаас хассаны гарз

Кредит:Холбогдох үндсэн хөрөнгө

6.22.Нам нь барилга байгууламжийг өөрөө барьж, бий болгож байгаа үед тухайн барилгын гүйцэтгэлийн ажил дуусаж үндсэн хөрөнгөнд шилжүүлэх хүртэлх хугацаанд уг барилгатай холбоотой гарсан бүх зардлыг хуримтлуулан дуусаагүй барилгаар бүртгэж, тайлагнана.

6.23.Бүтээн босгож буй хөрөнгийг олж авах, барилгын ажлыг гүйцэтгэх, үйлдвэрлэхтэй шууд хамааралтай зээлийн зардал нь тухайн хөрөнгийн өртгийн тодорхой хэсгийг бүрдүүлдэг. Зээлийн өртөгт үр ашигт хүүгийн аргаар тооцсон зээлийн хүү, санхүүгийн түрээсийн хүү, гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн зээлийн ханшийн зөрүү зэрэг багтана.

6.24.Нам нь өөрийн барилга байгууламж барих, бүтээн босгохтой шууд холбоотой гарсан зээлийн өртгийг тухайн хөрөнгийн өртгийн нэг хэсэг болгон капиталжуулна. Хөрөнгийг барьж босгох үйл явц зогссон, эсхүл бүрэн дууссан үед зээлийн өртгийн капиталжуулалтыг зогсооно.

6.25.Тайлангийн үед капиталжуулсан зээлийн өртгийн дүн нь тайлант хугацаанд гарсан зардлаас хэтрэхгүй. Тайлангийн үеийн бодит зээлийн зардлаас тэр зээлийн богино хугацаат хөрөнгө оруулалтын орлогыг хасаж, капиталжуулах зардлыг тооцно.

6.25.1.барилга байгууламжийн холбогдох өртгийг дуусаагүй барилга дансанд хуримтлуулах үед:

Дебет:Дуусаагүй барилга

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Дансны өглөг

6.25.2.зээлийн эх үүсвэрээр олж бэлтгэсэн хөрөнгийн өртгийг капиталжуулахдаа:

Дебет:Дуусаагүй барилга

Кредит:Хүүгийн зардал

6.25.3.барилгын ажил дуусаж, мэргэжлийн байгууллагаас ашиглах зөвшөөрөл авсан бол дуусаагүй барилгаа үндсэн хөрөнгийн данс руу шилжүүлж бүртгэнэ:

Дебет:Барилга байгууламж

Кредит:Дуусаагүй барилга

Долоо. Биет бус хөрөнгө

7.1.Биет бус хөрөнгөд биет шинж чанаргүй, тодорхойлж болох мөнгөн бус зүйлсийн хөрөнгийг ойлгоно.

7.2.Хөрөнгө нь дараах шалгуурын аль нэгийг хангаж байвал тодорхойлж болох хөрөнгө гэж үзнэ:

7.2.1.тухайн намаас тусгаарлах буюу салган хувааж болох, эсхүл хамтад нь борлуулах, шилжүүлэх, лицензээр эзэмшүүлэх, түрээслэх, солилцох боломжтой байх;

7.2.2.гэрээний болон хуулиар олгогдсон эрхийг шилжүүлж болох буюу тухайн байгууллагаас өөр бусад эрх, үүргээс салган тусгаарлаж болох эсэхээс үл хамааран тухайн гэрээний буюу бусад хуулийн эрхээс үүссэн байх.

7.3.Биет бус хөрөнгөд нэгээс дээш тайлант үеийн хугацаанд үйл ажиллагаа, удирдлагын зориулалтаар ашиглах, биет шинж чанаргүй, патент, зохиогчийн эрх, барааны тэмдэг, тодорхой дүнтэй программ хангамж, хөгжүүлэлтийн явцад бий болсон болон бусад биет бус хөрөнгө хамаарна.

7.4.Биет бус хөрөнгийг тухайн хөрөнгөд хамаарах хүлээгдэж буй ирээдүйн эдийн засгийн үр өгөөж нь уг намд орох өндөр магадлалтай, хөрөнгийн өртгийг найдвартай хэмжиж чадах шалгуурыг хангаж байвал хүлээн зөвшөөрнө.

7.5.Хэрэв тухайн хөрөнгө нь бусад хөрөнгийн хамтаар ирээдүйн эдийн засгийн үр өгөөж өгдөг тохиолдолд тухайн хөрөнгөөс хүртэх өгөөжийг тусад нь тооцох боломжтой бол тодорхойлж болох хөрөнгө гэж үзэж тусад нь хөрөнгөөр бүртгэх ба харин боломжгүй бол бусад хөрөнгийн хамт бүртгэнэ.

7.6.Нам нь дотооддоо бий болгосон биет бус хөрөнгө хүлээн зөвшөөрөх шалгуурыг хангаж байгаа эсэхийг үнэлэхийн тулд хөрөнгийг бий болгох үе шатыг судалгааны ба хөгжүүлэлтийн үе шат гэж ангилаад, дараах байдлаар хүлээн зөвшөөрнө:

7.6.1.судалгааны зардлыг гарсан тухай бүрд нь тайлант үеийн зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

7.6.2.хэрэв биет бус хөрөнгийг бий болгох судалгааны үе шатыг хөгжүүлэлтийн үе шатаас ялгаж чадахгүй байгаа бол зарцуулсан зардлыг зөвхөн судалгааны үе шатанд гарсан гэж үзээд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

7.6.3.биет бус хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрөх шалгуурыг хангаагүй хөгжүүлэлтийн зардлыг гарсан тухай бүрд зардлаар, харин шалгуурыг хангасан тохиолдолд биет бус хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрнө.

7.7.Дараах шаардлагыг бүрэн хангасан тохиолдолд хөгжүүлэлтээс бий болох биет бус хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрнө:

7.7.1.хөгжүүлэлтийг бүрэн дуусгах техникийн үндэслэлтэй байх;

7.7.2.биет бус хөрөнгийг бүрэн дуусгах зорилготой байх;

7.7.3.ашиглах, эсхүл борлуулах боломжтой байх;

7.7.4.ирээдүйн магадлалт эдийн засгийн өгөөж буюу үйлчилгээний чадавхыг хэрхэн бий болгох, дотооддоо ашиглах бол тухайн биет бус хөрөнгө ач тустай гэдгийг батлах;

7.7.5.хөгжүүлэлтийг бүрэн дуусгах ба тухайн биет бус хөрөнгийг ашиглах, эсхүл борлуулах зохих техникийн, санхүүгийн болон бусад нөөц бэлэн боломжтой байх;

7.7.6.хөгжүүлэлтийн явцад уг биет бус хөрөнгөд хамаарах зарлагыг найдвартай хэмжих чадвар боломжтой байх.

7.8.Санхүүгийн түрээсээр хөрөнгө авсан бол түрээсэлсэн хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ ба түрээсийн төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнийн аль багаар түрээсийн хөрөнгийг хэмжинэ. Түрээсийн төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнийг тооцоолоход ашиглах үр ашигт хүү нь түрээслэгчийн ашиглаж буй нуугдмал хүү байна.

7.9.Биет бус хөрөнгийн хорогдол:

7.9.1.биет бус хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа тодорхой бол ашиглалтын хугацаанд тохиромжтой аргаар хорогдуулна. Хэрэв тохиромжтой аргыг тодорхойлоогүй бол шулуун шугамын аргаар хорогдуулна.

7.9.2.биет бус хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа тодорхойгүй бол хорогдуулахгүй, үнэ цэнийн бууралтыг тайлант үе бүр шалгаж, бүртгэнэ.

7.10.Шаардлагатай гэж үзвэл биет бус хөрөнгийг дахин үнэлгээний загвараар бүртгэж болно. Биет бус хөрөнгийн идэвхтэй зах зээлийн үнэлгээг хийхэд идэвхтэй зах зээл байдаггүй тул биет бус хөрөнгийг дахин үнэлэх нь маш ховор.

7.11.Биет бус хөрөнгийг ашигласнаар цэвэр мөнгөн орлого бий болгохоор хүлээгдэж буй хугацааг урьдчилан тодорхойлох боломжгүй бол тухайн биет бус хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг тодорхойгүй гэж үзнэ.

7.12.Биет бус хөрөнгөд хорогдол тооцоогүй үед ашиглалтын хугацааг тайлант үеийн төгсгөлд хянаж, тухайн хөрөнгийн тодорхойгүй ашиглагдах хугацааг хэвээр үлдээх шалтгаан байгаа эсэхийг тогтооно. Ийм шалтгаан байхгүй бол тодорхойгүй ашиглалтын хугацааг тодорхой хугацаагаар сольж, өөрчлөлтийг нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын өөрчлөлт гэж үзээд, бүртгэлд тусгана.

7.13.Биет бус хөрөнгөтэй холбоотой ажил гүйлгээг дараах байдлаар бүртгэнэ:

7.13.1.худалдаж авсан биет бус хөрөнгийг өртгөөр нь үнэлж, бүртгэнэ:

Дебет:Биет бус хөрөнгө

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Дансны өглөг

7.13.2.Биет бус хөрөнгийн хорогдлын зардлыг хуримтлуулахад:

Дебет:Хорогдлын зардал

Кредит:Хуримтлагдсан хорогдол

7.14.Биет бус хөрөнгийг олж бэлтгэх, бусад хөрөнгөөр солилцох, холбогдох дараа үеийн зардал, дахин үнэлгээний загвар, үнэ цэнийн бууралт, данснаас хасах зэргийг энэ журмын “Үндсэн хөрөнгө” бүлэгт заасны дагуу хэмжиж, бүртгэнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ӨР ТӨЛБӨР

Найм. Өр төлбөр

8.1.Өр төлбөр гэж үйл ажиллагааны хувьд туслах чанартай бөгөөд нийт өр төлбөрийн дүнд бага хувь хэмжээтэй, санхүүгийн өр төлбөрийн тодорхойлолтыг хангаж буй өр төлбөр буюу ихэнхдээ бусад этгээдэд мөнгө, бусад санхүүгийн хөрөнгийг шилжүүлэхээр хүлээсэн хууль болон гэрээгээр хүлээсэн үүргийг ойлгоно.

8.2.Өр төлбөрт эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн, татварын, хойшлогдсон орлого, борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгөнд хамаарах өр төлбөр, салбар хоорондын тооцоо, түрээсийн, даатгалын гэх мэт бусдад өгөх өглөг хамрагдана.

8.3.Нам нь гэрээ, хэлцэлд зааснаар, эсхүл хуулийн дагуу үүрэг хүлээсэн үед холбогдох өр төлбөрийг санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрч, толилуулна.

8.4.Өр төлбөрийг төлөх, эсхүл төлөгдсөн дүнгээр хэмжиж бүртгэлд тусгана.

8.5.Өр төлбөрийг барагдуулахаар таамаглаж буй ирээдүйн мөнгөн гүйлгээг дискаунтчилсан өнөөгийн үнэ цэнээр илэрхийлсэн үед өр төлбөр үүсгэж хүлээн авсан хөрөнгийн дүнгээр, эсхүл уг өр төлбөрийг барагдуулахад төлөх мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн дүнгээр өр төлбөрийг үнэлнэ.

8.6.Намын үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хуулийн этгээд, иргэнтэй хийх тооцоог өглөг дансаар бүртгэнэ.

8.6.1.хөрөнгө, бараа, үйлчилгээг зээлээр худалдан авах үед:

Дебет:Хөрөнгийн холбогдох данс/ Зардлын холбогдох данс

Кредит:Бусад өглөг

8.6.2.зардлыг хуримтлуулан өглөг бүртгэх үед:

Дебет:Зардлын холбогдох данс

Кредит:Бусад өглөг

8.6.3.зээлээр авсан бараа, үйлчилгээний үнэ болон хуримтлуулсан өглөгийг төлөх үед:

Дебет:Бусад өглөг

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

8.7.Хойшлогдсон орлого гэж СТОУС-ын шаардлагын дагуу хүлээн зөвшөөрөлтийг нь хойшлуулсан бөгөөд хараахан орлого гэж тооцоогүй өр төлбөрийг хэлнэ.

8.7.1.орлогыг хойшлуулан бүртгэх үед:

Дебет:Холбогдох хөрөнгө, өр төлбөрийн данс

Кредит:Хойшлогдсон орлого

8.7.2.хойшлогдсон орлогыг хэрэгжүүлэн, хүлээн зөвшөөрч бүртгэх үед:

Дебет:Хойшлогдсон орлого

Кредит:Холбогдох орлогын данс

8.8.Зогсоосон үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хөрөнгийг худалдан борлуулахтай зэрэгцэн өр төлбөрийг барагдуулж байгаа тохиолдолд СТОУС 5-ын дагуу уг өр төлбөрийг борлуулах зорилготой өр төлбөрөөр бүртгэж, тайлагнана.

8.8.1.өр төлбөрийг хөрөнгийн хамтаар шилжүүлэхээр тусгаарлан бүртгэх үед:

Дебет:Холбогдох өр төлбөрийн данс

Кредит:Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй эргэлтийн бус хөрөнгөнд хамаарах өр

8.8.2.борлуулах зорилготой өр төлбөрийг шилжүүлснээр мөнгө төлөх үед:

Дебет:Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй эргэлтийн бус хөрөнгөнд хамаарах өр

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ НАМЫН ОРЛОГО

Ес. Намын орлого

9.1.Хөрөнгийн өсөлт, эсхүл өр төлбөрийн бууралттай холбоотой ирээдүйн эдийн засгийн үр өгөөжийн нэмэгдэлт үүссэн бөгөөд түүнийг найдвартай хэмжиж чадах тохиолдолд орлогын тайланд орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

9.2.Олз гэж үйл ажиллагааны явцад үүсэж болох, орлогын тодорхойлолтод нийцэх бусад зүйлсийг ойлгоно. Тухайлбал, олзонд эргэлтийн бус хөрөнгийг данснаас хасах үеийн олз, хэрэгжсэн ба хэрэгжээгүй олз багтана.

9.3.Орлогыг хүлээн авсан мөнгө, эсхүл үүссэн авлагын бодит үнэ цэнээр хэмжинэ.

9.4.Орлогод намын гишүүний болон сонгуульт гишүүний татвар, төрөөс үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг, төрөөс үзүүлэх шууд бус дэмжлэг, иргэн, хуулийн этгээдээс өгсөн мөнгөн ба мөнгөн бус хандив, намтай холбоотой хэвлэл, сурталчилгааны материал болон өөрийн хөрөнгийг захиран зарцуулах замаар олсон орлого, төслийн санхүүжилтийн орлого болон хуулиар хүлээн зөвшөөрөгдсөн бусад орлого, олз хамрагдана.

Арав. Намын гишүүний татвар

10.1.Намын гишүүний болон намын сонгуульт гишүүний татвар төлөгдөх үед:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Кредит:Намын гишүүний татварын орлого

Арван нэг. Төрийн санхүүжилт

11.1.Төрийн санхүүжилтийг хүлээн зөвшөөрч бүртгэх үед:

Дебет:Авлагын холбогдох данс

Кредит:Төрийн санхүүжилтийн орлого

Төрийн санхүүжилт мөнгөөр орж ирсэн үед:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Кредит: Авлагын холбогдох данс

Арван хоёр. Төрөөс үзүүлэх шууд бус дэмжлэг

12.1.Төрөөс үзүүлэх шууд бус дэмжлэгт Улс төрийн намын тухай хуулийн 30.1-д зааснаар дараах дэмжлэг хамаарна:

12.1.1.төрийн болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн уулзалтын танхим, хурлын заал, бусад танхимыг жилд нэг удаа үнэ төлбөргүй ашиглах;

12.1.2.намын хөтөлбөр, үйл ажиллагааны талаарх нэвтрүүлгийг олон нийтийн радио, телевизээс гаргасан хуваарийн дагуу 30 минутаар улирал тутам үнэ төлбөргүй нэвтрүүлэх.

Дебет:Холбогдох зардал /Түрээсийн, сурталчилгааны зардал/

Кредит: Төрөөс үзүүлэх шууд бус дэмжлэгийн орлого

Арван гурав. Хандив

13.1.Иргэн, хуулийн этгээдээс эргэн төлөгдөх нөхцөлгүй хүлээн авсан хөрөнгийг хандивын орлогоор бүртгэнэ. Хандивыг анх удаа хүлээн зөвшөөрөхдөө бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

13.2.Нам тухайн намтай холбоотой хэвлэл, сурталчилгааны материал болон өөрийн хөрөнгийг захиран зарцуулах үнэ зах зээлийн дундаж ханшаас их байвал илүү гарсан хэсгийг намд өгсөн хандивт тооцож бүртгэнэ.

13.3.Хандив нь мөнгөн болон мөнгөн бус хэлбэртэй байна.

13.4.Нам Улс төрийн намын тухай хуулийн 34.6-д заасан этгээдээс өгсөн хандивыг хандиваар бүртгэхгүй бөгөөд үүнийг сонгуулийн төв байгууллагад төлөх өглөгөөр бүртгэнэ.

Арван дөрөв. Мөнгөн хандив

14.1.Мөнгөн хандивыг зөвхөн данснаас дансанд шилжүүлэх хэлбэрээр намын дансанд хүлээн авна. Мөнгөн хандивыг харилцах дансанд хүлээн авсан үед:

Дебет: Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Кредит:Мөнгөн хандивын орлого

14.2. Нам нь хандив өгсөн иргэний ургийн овог, эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, эсхүл хуулийн этгээдийн нэр, хандивын хэмжээ, хандивыг хүлээн авсан он, сар, өдрийг цахим хуудсандаа хайлт хийх боломжтой нээлттэй өгөгдлийн санд улирал тутам байршуулж, сонгуулийн төв байгууллагад хүргүүлэх бөгөөд уг мэдээллийг намын санхүүгийн тайланд тодруулна.

Арван тав. Мөнгөн бус хандив

15.1.Мөнгөн бус хандивт Улс төрийн намын тухай хуулийн 33.3-т зааснаар үнэ төлбөргүйгээр, эсхүл зах зээлийн дундаж ханшаас доогуур үнээр хөдлөх, үл хөдлөх эд хөрөнгө болон эдийн бус баялгийг ашиглах, эзэмших, үйлчилгээ авах, төлбөрийн чөлөөлөлт, хөнгөлөлт эдлэх, арга хэмжээний зардлыг бусдаар төлүүлэх, ивээн тэтгүүлэх зэрэг хамаарна.

15.2.Нам тодорхой зардал, арга хэмжээг бусдаар санхүүжүүлсэн, эсхүл ивээн тэтгүүлсэн тохиолдолд холбогдох зардлыг нь хүлээн зөвшөөрсөн үед мөнгөн бус хандивын орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

15.2.1.тодорхой зардал, арга хэмжээг бусдаар санхүүжүүлэх, эсхүл ивээн тэтгүүлж төлбөрөөс чөлөөлөгдсөн, хөнгөлүүлсэн үнийн дүнгээр:

Дебет:Бусад зардал, /арга хэмжээний зардал/

Кредит:Төлбөрөөс чөлөөлөгдсөн, хөнгөлөгдсөн хандивын орлого

15.3.Нам үйлчилгээ үзүүлсний орлогыг СТОУС 15-н дагуу хүлээн зөвшөөрөх шаардлагыг бүрэн хангасан тохиолдолд орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

15.14.Үйлчилгээ үзүүлэхдээ холбоотой ажил гүйлгээний үр дүнг найдвартай тооцоолж чадахгүй тохиолдолд нөхөн төлөгдөх зөвхөн зардлын хэмжээгээр орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

Арван зургаа. Намтай холбоотой хэвлэл, сурталчилгааны материал болон өөрийн хөрөнгийг захиран зарцуулах замаар орлого

16.1.Дараах бүх нөхцөл хангагдсан тохиолдолд нам нь хэвлэл, сурталчилгааны материал зэрэг бараа борлуулсан үед бараа борлуулалтын орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

16.1.1.барааны өмчлөлийн мэдэгдэхүйц эрсдэл ба өгөөжийг худалдан авагчид шилжүүлсэн;

16.1.2.тухайн борлуулсан барааны өмчлөл болон хяналт шилжсэн;

16.1.3.орлогын дүнг найдвартай хэмжиж боломжтой;

16.1.4.ажил гүйлгээтэй холбоотой эдийн засгийн үр өгөөж буюу үйлчилгээний чадавх нь тухайн байгууллагад орох нэлээд их магадлалтай;

16.1.5.ажил гүйлгээний гарсан, эсхүл гарах зардлыг найдвартай хэмжих боломжтой.

16.2.Намын хэвлэл, сурталчилгааны материал зэрэг бараа, материалыг борлуулсны орлогыг дараах байдлаар бүртгэнэ:

(а) хэвлэл, сурталчилгааны болон бараа материалыг борлуулах үед:

Дебет:Бараа борлуулсны авлага/Дансны авлага

Кредит: Хэвлэл, сурталчилгааны орлого /бусад орлого/

Дебет: Хэвлэл, сурталчилгааны зардал / Бараа материалын зардал/

Кредит:Бараа материал /нэр төрлөөр/

(б) Нэхэмжилсэн авлагыг хүлээн авах үед:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Кредит:Бараа борлуулсны авлага/Дансны авлага

16.3.Бусад орлого, олзонд хөрөнгө борлуулсан, данснаас хассаны олз, гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз, бусад орлого хамрагдана.

16.3.1.хөрөнгөө үйл ажиллагааны түрээсээр түрээслүүлсэн тохиолдолд түрээсийн гэрээний дагуу түрээсийн орлогыг бүртгэх үед:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Дансны авлага

Кредит:Түрээсийн орлого

16.3.2.үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө, бусад хөрөнгийг олзтойгоор данснаас хассан, борлуулсан үед:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Дансны авлага

Дебет:Хуримтлагдсан элэгдэл, хорогдол, үнэ цэнийн бууралт

Кредит:Хөрөнгийн холбогдох данс

Кредит:Хөрөнгө борлуулсан, данснаас хассаны олз

16.3.3.хөрөнгийн үнэлгээний өөрчлөлтийг тохируулан бүртгэх үед олз үүссэн бол:

Дебет:Хөрөнгийн холбогдох данс

Кредит:Хөрөнгийн үнэлгээний өөрчлөлтийн олз

16.4.Гадаад валютаар гарсан ажил гүйлгээ, гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн зүйлс, гадаад үйл ажиллагааг НББОУС 21 *Гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн үр нөлөө* -ийн дагуу бүртгэнэ.

16.5.Гадаад валютаар гарсан ажил гүйлгээг тухайн ажил гүйлгээ гарсан өдрийн бүртгэлийн валют ба гадаад валютын хоорондох Монголбанкны албан ханшаар хөрвүүлж, бүртгэлийн валютаар бүртгэнэ.

16.6.Гадаад валютаарх ажил гүйлгээг дараах байдлаар бүртгэнэ:

(а) Гадаад валютаарх авлагыг валютын ханш өссөн үед цуглуулсан:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Кредит:Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз

Кредит:Авлага /нэр төрлөөр/

(г) Гадаад валютаарх өглөгийг валютын ханш буурсан үед төлөхөд:

Дебет:Өглөг /нэр төрлөөр/

Кредит:Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

16.7.Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн бус зүйлсийг хүлээн авсан өдрийн Монголбанкны албан ханшаар хөрвүүлж, бүртгэнэ.

16.8.Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн зүйлс нь гадаад валютаарх мөнгөн хөрөнгө болон гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн авлага, өглөгөөс бүрдэнэ. Мөнгөн зүйлсийн барагдуулалт, эсхүл мөнгөн зүйлсийн ханшийн өөрчлөлтөөс үүссэн зөрүүг тайлант хугацааны ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн бүх мөнгөн зүйлсийн хувьд тайлан гарах өдрөөрх хаалтын ханшийг ашиглан гадаад валютын ханшийн зөрүүг тооцно.

(а) Валютын ханш өссөн үед мөнгөн зүйлсийн хөрөнгийг нэмэгдүүлж, ханшийн зөрүүний олз бүртгэхэд:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө – гадаад валют/ Авлага

Кредит:Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз

(б) Валютын ханш буурсан үед мөнгөн зүйлсийн өр төлбөрийг бууруулж, ханшийн зөрүүний олз бүртгэхэд:

Дебет:Өглөг /нэр төрлөөр/

ТАВДУГААР БҮЛЭГ. НАМЫН ЗАРДАЛ

Арван долоо. Намын зардал

17.1.Хөрөнгийн бууралт, эсхүл өр төлбөрийн өсөлттэй холбоотой ирээдүйн эдийн засгийн үр өгөөжийн бууралт үүссэн бөгөөд түүнийг найдвартайгаар хэмжиж чадах тохиолдолд орлогын тайланд зардлыг хүлээн зөвшөөрнө.

17.2.Гарз гэж байгууллагын үйл ажиллагааны явцад үүсэж болох, зардлын тодорхойлолтод нийцэх бусад зүйлсийг ойлгоно.

17.3.Зардлыг төлсөн мөнгө, эсхүл үүссэн өглөгийн бодит үнэ цэнээр үнэлнэ.

17.4.Зардалд ажиллагсдын зардал, төрийн санхүүжилтийн дэмжлэгийг хуульд заасан зориулалтын дагуу зарцуулсан зардал, үйл ажиллагааны бусад зардал, сонгуулийн зардал, эд хөрөнгө ашиглалтын зардал, бусад зардал, гарз хамрагдана.

Арван найм. Ажиллагсдын зардал

18.1.Ажиллагсдын зардалд цалин хөлс, эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын шимтгэл, ажилтанд олгосон тэтгэвэр, тэтгэмж, тусламж, хөнгөлөлт, олговор, хүний нөөцийн бусад зардал хамрагдана.

18.1.1.цалингийн урьдчилгаа тавьж олгосон үед:

Дебет:Цалингийн урьдчилгаа

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

18.2.2.ээлжийн амралтын цалин, шагнал урамшуулал тооцоолсон бол:

Дебет:Цалингийн зардал

Кредит:Амралтын цалингийн өр төлбөр

18.2.3.тооцоолсон цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос урьдчилгаа цалин болон хуулийн дагуу татвар, шимтгэлийг суутгаж, олгосон үед:

Дебет:Цалингийн өглөг

Кредит:Цалингийн урьдчилгаа

Кредит:НДШ-ийн өглөг

Кредит:ХХОАТ-ын өглөг

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

18.2.4.ажил олгогчийн төлөх эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн дүнгээр:

Дебет:НДШ-ийн зардал

Кредит:НДШ-ийн өглөг

18.2.5.хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны тэтгэмж, жирэмсний болон амаржсаны тэтгэмж бодох үед:

Дебет:Холбогдох зардлын данс

Дебет:Бусад авлага (НДС-аас төлөх дүнгээр)

Кредит:Ажилтанд өгөх өглөг

18.2.6.нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэмжийг байгууллагын дансанд шилжүүлсэн бол:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Кредит:Бусад авлага

18.2.7.тэтгэмжийг ажилтанд олгох үед:

Дебет:Ажилтанд өгөх өглөг

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Арван ес. Төрийн санхүүжилтийн дэмжлэгийг хуульд заасан зориулалтын дагуу зарцуулсан зардал

19.1.Төрийн санхүүжилтийг Улс төрийн намын тухай хуулийн 26.3-т заасан зориулалтын дагуу зарцуулах үед:

19.1.1.төрийн санхүүжилтийн 20-оос доошгүй хувийг эмэгтэй, ахмад, залуу, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд зэрэг нийгмийн бүлгүүдийн улс төрийн оролцоог дэмжих, сургаж бэлтгэхэд;

Дебет:Нийгмийн бүлгүүдийн улс төрийн оролцоог дэмжих, сургаж бэлтгэх зардал

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Бусад өглөг

19.1.2.төрийн санхүүжилтийн 15-аас доошгүй хувийг намын гишүүдийн болон иргэдийн улс төрийн боловсролыг дээшлүүлэх, ардчилал, хүний эрхийн үнэт зүйлийг нийтэд таниулахад;

Дебет:улс төрийн боловсролыг дээшлүүлэх, ардчилал, хүний эрхийн үнэт зүйлийг нийтэд таниулах зардал

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Бусад өглөг

19.1.3.төрийн санхүүжилтийн 15-аас доошгүй хувийг намын хөтөлбөр, бодлого боловсруулахад чиглэсэн судалгаа хийх, төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, намын дотоод ардчиллыг хөгжүүлэхэд;

Дебет:судалгаа хийх, төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, намын дотоод ардчиллыг хөгжүүлэх зардал

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Бусад өглөг

19.2.Төрийн санхүүжилтийн зарцуулалтыг зохион байгуулсан үйл ажиллагаа тус бүрээр тайлагнана.

Хорь. Үйл ажиллагааны зардал

20.1.Үйл ажиллагааны зардалд төрийн санхүүгийн дэмжлэгийг хуульд заасны дагуу зарцуулснаас бусад эд хөрөнгө ашиглалтын, түлш, шатахуун, тээвэр, түрээс, харилцаа холбоо, засвар, харуул хамгаалалт, аюулгүй байдал, мэргэжлийн үйлчилгээ, вэб сайт ба цахим орчин ашигласан, бичиг хэрэг, татвар, төлбөр, хураамж, албан томилолт, банкны хүү, шимтгэл гэх мэт урсгал зардал багтана. Үйл ажиллагааны зардлыг төрөл тус бүрээр ангилж, бүртгэнэ.

20.1.1.зардлыг хуримтлуулан бүртгэх үед:

Дебет:Зардлын холбогдох данс

Кредит:Өглөгийн холбогдох данс

20.1.2.хуримтлуулсан зардлыг төлж барагдуулах үед:

Дебет:Өглөгийн холбогдох данс

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

20.1.3.зардлыг шууд мөнгөөр төлөх үед:

Дебет:Зардлын холбогдох данс

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

20.1.4.албан томилолтын зардлыг холбогдох баримтад тулгуурлан дараа тайлангийн тооцоог хийх үед:

Дебет:Албан томилолтын зардал

Кредит:Дараа тайлангийн тооцоо

20.1.5.банканд төлсөн шимтгэл, хураамжийг банкны хуулга, бусад баримтыг үндэслэн:

Дебет:Банкны шимтгэлийн зардал/ Зардлын холбогдох данс

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Бусад өглөг

20.1.6.аудит, нягтлан бодох бүртгэл, хуулийн болон бусад мэргэжлийн үйлчилгээ болон хөндлөнгийн хяналтын зардлыг тэдэнтэй байгуулсан гэрээ, нэхэмжлэлийг үндэслэн

Дебет:Аудит/мэргэжлийн үйлчилгээний зардал

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Бусад өглөг

20.1.7.урьдчилж төлсөн зардлаас тайлант үед хамаарах хэсгийг зардалд тохируулна:

Дебет:Зардлын холбогдох данс

Кредит:Урьдчилж төлсөн зардал

20.1.8.үйл ажиллагаанд хэрэглэгдэх хангамжийн зүйлс, маягтыг худалдан авч, ашиглалтад шууд тавьж олгох үед:

Дебет:Бичиг хэргийн зардал/ Зардлын холбогдох данс

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

20.1.9.харуул хамгаалалтын, аюулгүй байдлын зардлыг гэрээ, нэхэмжлэх, бусад зардлын баримтыг үндэслэн бүртгэх үед:

Дебет:Харуул хамгаалалтын, аюулгүй байдлын зардал

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Бусад өглөг

20.1.10.шатахуун болон тээврийн хэрэгслийн сэлбэг, засвар үйлчилгээний зардлыг жолоочийн тооцоо, нэхэмжлэх, бусад баримтыг үндэслэн бүртгэхэд:

Дебет:Шатахуун, тээврийн зардал

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Бусад өглөг

20.1.11.цахилгаан, дулаан, уур, усны төлбөрийг нэхэмжилсэн, эсхүл уг төлбөрийг төлж барагдуулах үед:

Дебет:Ашиглалтын зардал

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Бусад өглөг

20.1.12.барилга байгууламжид хийгдсэн урсгал засвар:

Дебет:Засварын зардал

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө /Бусад өглөг/
холбогдох бусад данс/

20.2.Бусад зардал, хөрөнгө борлуулсан данснаас хассаны гарз, гадаад валютын ханшийн зөрүүний гарз, торгуулийн зардал, хөрөнгийн үнэлгээний өөрчлөлтийн гарз хамрагдана.

20.2.1.эрх зүйн маргааны улмаас нөхөн төлбөр, торгууль төлөх үед:

Дебет:Торгуулийн зардал

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Дансны өглөг

20.2.2.үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө, бусад хөрөнгийг гарзтайгаар данснаас хассан, борлуулсан үед:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө / Дансны авлага

Дебет:Хуримтлагдсан элэгдэл, хорогдол, үнэ цэнийн бууралт

Дебет:Хөрөнгө борлуулсан, данснаас хассаны олз

Кредит:Хөрөнгийн холбогдох данс

20.2.3.хөрөнгийн үнэлгээний өөрчлөлтийг тохируулан бүртгэх үед гарз үүссэн бол:

Дебет:Хөрөнгийн үнэлгээний өөрчлөлтийн гарз

Кредит:Хөрөнгийн холбогдох данс

20.3.Мөнгөн зүйлсийн барагдуулалт, эсхүл мөнгөн зүйлсийн ханшийн өөрчлөлтөөс үүссэн зөрүүг тайлант хугацааны ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө.

20.3.1.валютын ханш буурсан үед мөнгөн зүйлсийн хөрөнгийг бууруулж, ханшийн зөрүүний гарз бүртгэхэд:

Дебет:Гадаад валютын ханшийн зөрүүний гарз

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө – гадаад валют/ Авлага

20.3.2.валютын ханш буурсан үед мөнгөн зүйлсийн өр төлбөрийг нэмэгдүүлж, ханшийн зөрүүний гарз бүртгэхэд:

Дебет:Гадаад валютын ханшийн зөрүүний гарз

Кредит:Өглөг /нэр төрлөөр/

20.4.Гадаад валютаарх ажил гүйлгээг дараах байдлаар бүртгэнэ:

20.4.1.гадаад валютаарх авлагыг валютын ханш буурсан үед цуглуулсан:

Дебет:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Дебет:Гадаад валютын ханшийн зөрүүний гарз

Кредит:Авлага /нэр төрлөөр/

20.4.2.гадаад валютаарх өглөгийг валютын ханш өссөн үед төлөхөд:

Дебет:Өглөг /нэр төрлөөр/

Дебет:Гадаад валютын ханшийн зөрүүний гарз

Кредит:Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

20.5.Тайлант хугацааны эцэст орлого, зардлын дансны үлдэгдлийг орлого, зардлын нэгдсэн дансанд хааж, үр дүнг тооцон тайлант үеийн ашиг алдагдал дансанд хаалтын бичилт хийнэ.

20.5.1.орлогын дансны хаалтын бичилт:

Дебет:Орлогын холбогдох данс

Кредит:Орлого, зардлын нэгдсэн данс

20.5.2.зардлын дансны хаалтын бичилт:

Дебет:Орлого, зардлын нэгдсэн данс

Кредит:Зардлын данс

20.5.3.орлого, зардлын нэгдсэн дансны зөрүүгээр тайлангийн үеийн ашиг, алдагдлыг тодорхойлох бөгөөд дараах байдлаар бүртгэнэ:

Ашигтай бол:

Дебет:Орлого, зардлын нэгдсэн данс

Кредит:Тайлант үеийн ашиг, алдагдал

Алдагдалтай бол:

Дебет:Тайлант үеийн ашиг, алдагдал

Кредит:Орлого, зардлын нэгдсэн данс

Хорин нэг. Сонгуулийн зардал

21.1.Сонгуулийн зардалд дараах зардлыг хамааруулна:

21.1.1.Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн дагуу намаас гаргаж төрийн аудитын дээд байгууллагаар хянуулсан сонгуулийн зардлын тайланд тусгасан дүн;

21.1.2.Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн тухай хуулийн дагуу намаас гаргаж төрийн аудитын дээд байгууллагаар хянуулсан сонгуулийн зардлын тайланд тусгасан дүн;

21.1.3.аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн дагуу намаас төрийн аудитын орон нутаг дахь салбар байгууллагаар хянуулсан сонгуулийн зардлын тайланд тусгасан дүн;

21.1.4.ард нийтийн санал асуулгатай холбоотой гаргасан зардал.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАР

Хорин хоёр. Орлогын татвар

22.1.Нягтлан бодох бүртгэлийн ашиг, алдагдал (Татварын өмнөх ашиг, алдагдал) гэж санхүүгийн бүртгэлээр тооцоолж гаргасан, тайлант үеийн татварын зардлыг хасахын өмнөх ашиг, алдагдлыг ойлгоно.

22.2.Татвар ногдуулах орлого (татварын алдагдал) гэж Монгол Улсын татварын хуулийн дагуу тооцож, тухайн дүнгээс тайлант үед төлөх орлогын албан татварыг тооцох орлогыг хэлнэ.

22.3.Татварын түр зөрүү гэдэг нь татварын хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны үлдэгдэл ба татварын суурийн хоорондох зөрүүг хэлнэ. Түр зөрүүний нөлөөг

хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөрийн дансанд бүртгэнэ. Түр зөрүү нь татвар ногдох түр зөрүү ба хасагдах зөрүү гэсэн хоёр хэлбэртэй.

22.4.Татварын түр зөрүү дараах тохиолдолд үүснэ. Үүнд:

22.4.1.санхүүгийн тайлагнал ба татварын зорилгоор хөрөнгийн элэгдлийн арга, зарчим, хугацаа өөр байх

22.4.2.нөөц байгуулсан зардлыг татварын зорилгоор татвар ногдох орлогоос хасаж тооцохгүй байх

22.4.3.хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт, хөрөнгийг данснаас хассанаас үүсэх зардлыг татварын зорилгоор татвар ногдох орлогоос хасаж тооцохгүй байх

22.4.4.мөнгөн зүйлсийн үлдэгдэлд валютын ханшийн тэгшитгэл хийснээс үүсэх валютын ханшийн хэрэгжээгүй олз, гарз

22.4.5.татварын хуулиар тогтоосон хязгаарлалтыг давсан урсгал засварын зардал

22.4.6.татварын албаар баталгаажуулсан татварын тайлангаарх алдагдлыг дараагийн үед шилжүүлэн тооцох

22.4.7.санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт

22.4.8.СТОУС-ын дагуу хийх залруулгууд

22.5.Татвар ногдох түр зөрүү гэдэг нь хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны үнийг нөхөх буюу барагдуулах үед ирээдүйн тайлант үеийн татвар ногдуулах орлогыг нэмэгдүүлэх нөлөө үүсгэх түр зөрүү юм. Татвар ногдох түр зөрүү үүссэн тохиолдолд хойшлогдсон татварын өр төлбөрийг заавал хүлээн зөвшөөрч, бүртгэнэ.

22.6.Хасагдах түр зөрүү гэдэг нь хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны үнийг нөхөх буюу барагдуулах үед ирээдүйн тайлант үеийн татвар ногдуулах орлогыг бууруулах нөлөө үүсгэх түр зөрүү юм. Хасагдах түр зөрүүг ирээдүйд нөхөх боломжтой үед хойшлогдсон татварын хөрөнгө хүлээн зөвшөөрч, бүртгэнэ.

22.7.Хойшлогдсон татварын хөрөнгө ирээдүйд нөхөгдөх боломжтой эсэхийг үнэлэхдээ ирээдүйд татвар ногдуулах хангалттай хэмжээний орлого (хасагдах түр зөрүүний ирээдүй үеийн буцаалтыг оролцуулалгүйгээр) олох эсэх буюу ирээдүйн тайлант үед олох хүлээгдэж буй татвар ногдуулах орлогын төсөөлөлд үндэслэнэ. Тухайлбал, дараагийн тайлант үеүдэд алдагдалтай ажиллах магадлалтай байгаа нөхцөлд хасагдах түр зөрүү нөхөгдөхгүй тул хойшлогдсон татварын хөрөнгө хүлээн зөвшөөрч, бүртгэхгүй.

22.8.Татвар ногдох ба хасагдах түр зөрүүг үүсэх нөхцөл байдал нь:

	Хөрөнгийн хувьд	Өр төлбөрийн хувьд
Дансны үнэ > Татварын суурь	Татвар ногдох түр зөрүү үүснэ	Хасагдах түр зөрүү үүснэ
Дансны үнэ < Татварын суурь	Хасагдах түр зөрүү үүснэ	Татвар ногдох түр зөрүү үүснэ

22.9.Орлогын албан татварын зардал нь тайлант жилийн болон хойшлуулсан татварын зардлын нийлбэрээс бүрдэх бөгөөд орлогын тайланд тусгагддаг.

22.10.Тайлант хугацаанд хамаарах орлогын албан татварын өглөгийг тайлант хугацааны эцсээр хүчин төгөлдөр үйлчилж буй татварын хувь хэмжээгээр татварын эрх бүхий байгууллагад төлөх, хүлээн авах дүнгээр хэмжинэ.

22.11.Хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөрийн үлдэгдлийг хүчин төгөлдөр үйлчилж буй татварын хувь хэмжээг ашиглан тооцоолно.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөр = Татвар ногдох, эсхүл хасагдах түр зөрүү × Татварын хувь хэмжээ

22.12.Хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөрийн эцсийн үлдэгдэл ба эхний үлдэгдлийн зөрүүгээр хойшлогдсон татварын зардал, орлогыг тооцоолж, хэмжинэ.

22.13.Хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны өсөлт, хойшлогдсон татварын өр төлбөрийн дансны бууралтыг хойшлогдсон татварын орлогод бүртгэнэ. Харин хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны бууралт, хойшлогдсон татварын өр төлбөрийн дансны өсөлтийг хойшлогдсон татварын зардалд бүртгэнэ.

22.14.Тайлант үеийн татварыг дараах байдлаар бүтгэнэ:

22.14.1.орлогын албан татварыг урьдчилж төлөхөд татварын авлага дансанд бүртгэнэ.

Дебет: ААНОАТ-ын авлага

Кредит: Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

22.14.2.хууль тогтоомжид заасан татварын хувь хэмжээгээр тооцоолсон тайлант хугацаанд хамаарах татварыг ААНОАТ-ын өглөгт бүртгэнэ.

Дебет: Тайлант үеийн орлогын албан татварын зардал

Кредит: ААНОАТ-ын өглөг

22.14.3.татварын авлага, өр төлбөрийг нэгтгэн цэвэр дүнг тодорхойлохдоо:

Дебет: ААНОАТ-ын өглөг

Кредит: ААНОАТ-ын авлага

22.15.Хойшлогдсон татварыг дараах байдлаар бүтгэнэ:

22.15.1.татвар ногдох түр зөрүү үүсвэл хойшлогдсон татварын өр төлбөр хүлээн зөвшөөрч, бүртгэнэ.

Дебет: Хойшлогдсон татварын зардал

Кредит: Хойшлогдсон татварын өглөг

22.15.2.хойшлогдсон татварын өглөгийг буцаах үед:

Дебет: Хойшлогдсон татварын өглөг

Кредит: Хойшлогдсон татварын зардал, орлого

22.15.3.ирээдүйд нөхөгдөх боломжтой хасагдах түр зөрүү үүссэн үед:

Дебет: Хойшлогдсон татварын хөрөнгө

Кредит: Хойшлогдсон татварын зардал, орлого

22.15.4.хойшлогдсон татварын хөрөнгийг буцаах үед:

Дебет: Хойшлогдсон татварын зардал

Кредит: Хойшлогдсон татварын хөрөнгө

22.15.5.дараа жилүүдэд шилжүүлэх татварын тайлангаарх алдагдлын хувьд хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрөхдөө:

Дебет: Хойшлогдсон татварын хөрөнгө

Кредит: Хойшлогдсон татварын зардал, орлого

22.15.6.татварын тайлангаарх алдагдлыг дараа жилүүдэд шилжүүлэх үед:

Дебет: Хойшлогдсон татварын зардал

Кредит: Хойшлогдсон татварын хөрөнгө

22.15.7.дараа жилүүдэд шилжүүлэлгүй үлдсэн татварын тайлангаарх алдагдлыг буцаахдаа:

Дебет: Хойшлогдсон татварын зардал

Кредит: Хойшлогдсон татварын хөрөнгө

“Улс төрийн намын намын санхүүгийн
тайлангийн бүтэц, агуулга, хөрөнгө,
орлого, зарлагын ангиллыг
тодорхойлон тайлагнах журам”-ын
нэгдүгээр хавсралт

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТОДРУУЛГА БЭЛТГЭХ ЗААВАР

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1. Намын нийтлэг зориулалттай иж бүрэн санхүүгийн тайланг бэлтгэхэд энэ зааврыг мөрдөнө.

1.2. Санхүүгийн тайлан, тодруулгын үзүүлэлтийг төгрөгөөр илэрхийлсэн ба тус журам болон СТОУС-н дагуу тодруулбал зохих мэдээллийг заавал тодруулна.

1.3. Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах, санхүүгийн тайлан, бусад мэдээ баримтыг тогтсон загварын дагуу үнэн зөв бэлтгэж, заасан хугацаанд багтаан гаргах үүргийг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу намын дарга, санхүү хариуцсан удирдах ажилтан хүлээнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОЛИЛУУЛГА

Санхүүгийн тайлан, түүний зорилго

2.1. Нийтлэг зорилготой санхүүгийн тайлангийн зорилго нь нөөцийн хуваарилалтын талаарх шийдвэрийн үнэлгээ ба шийдвэр гаргахад хэрэглэгчдэд ач холбогдолтой уг байгууллагын санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээний тухай мэдээллээр хангах явдал юм.

Санхүүгийн тайлангийн бүрэлдэхүүн

2.2. Санхүүгийн тайлан нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 8.1 дэх хэсэгт заасны дагуу дараах бүрэлдэхүүн хэсгүүдтэй байна:

2.2.1. санхүүгийн байдлын тайлан

2.2.2. орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

2.2.3. цэвэр хөрөнгийн өөрчлөлтийн тайлан

2.2.4. мөнгөн гүйлгээний тайлан

2.2.5. санхүүгийн тайлангийн тодруулга

2.3. Нам санхүүгийн тайландаа нэмэлт тайлбар хавсаргаж болно.

Санхүүгийн тайлан бэлтгэх зарчим, ерөнхий шинж чанар

2.3. Нийтлэг зорилготой санхүүгийн тайланд тусгах мэдээлэл нь хамааралтай байх, үнэн зөв илэрхийлсэн, ойлгомжтой байх, цаг хугацаандаа байх, зэрэгцүүлэх боломжтой байх, шалгах боломжтой байх зэрэг чанарын шинжүүдийг хангана.

2.4. Санхүүгийн тайлан бэлтгэхэд дараах ерөнхий зарчмыг баримтална. Үүнд:

2.4.1. санхүүгийн тайланг аккрузал сууриар бэлтгэнэ.

2.4.2. санхүүгийн тайланд санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, нэмэлт тайлбар, тодруулгыг үнэн зөв толилуулна.

2.4.3. намыг татан буулгаснаас бусад тохиолдолд санхүүгийн тайланг тасралтгүй байх зарчмаар бэлтгэнэ.

2.4.4. санхүүгийн тайлан дахь толилуулга ба ангиллыг нэг үеэс дараагийн үед тогтвортой хадгална.

2.4.5. санхүүгийн тайланд материаллаг зүйлсийг тусад нь толилуулна. Материаллаг бус дүнтэй зүйлсийг шинж чанар буюу үүргийнх нь дагуу ижил зүйлсийн дүнтэй нэгтгэн толилуулна.

2.4.6.намын санхүүгийн тайлан, тодруулгыг холбогдох тайлангийн маягтын дагуу өмнөх үеийн мэдээлэлтэй зэрэгцүүлсэн байдлаар толилуулна.

2.4.7.энэ заавар болон холбогдох стандартаар цэвэр дүнг гаргахыг шаардсан буюу зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд хөрөнгө, өр төлбөр болон орлого, зардлыг цэвэр дүнгээр тайлагнахгүй.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

3.1.Санхүүгийн байдлын тайлан нь намын санхүүгийн байдал буюу хөрөнгө, өр төлбөр, өмчийн үлдэгдлийг тайлагналын өдрөөр тасалбар болгон толилуулна.

3.2.Санхүүгийн байдлын тайландаа хөрөнгө ба өр төлбөрийг шинж чанар, хөрвөх чадвараар жагсааж, толилуулна.

3.3.Санхүүгийн байдлын тайланг (СТ-1) загварын дагуу бэлтгэнэ.

3.4.Иж бүрэн санхүүгийн тайлан нь санхүүгийн тайлангийн тодруулгыг багтаасан тайланг хэлэх ба үүнийг жилээр толилуулна. Санхүүгийн байдлын зүйлсийг тайлант жилийн эхнээс өссөн дүнгээр гаргах ба санхүүгийн тайлангийн жил 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхэлж, 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болно.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ОРЛОГЫН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН

4.1.Орлогын дэлгэрэнгүй тайлан нь тайлант хугацааны үйл ажиллагааны үр дүнг хэмждэг тайлан бөгөөд орлого, зардлыг аккрузал сууриар бүртгэж, толилуулна.

4.2.Орлогын дэлгэрэнгүй тайланг СТ-2 загварын дагуу бэлтгэнэ. Орлогын дэлгэрэнгүй тайлангийн үзүүлэлтүүдийг дүнгээр тусгах ба өмнөх хугацааны дүнг тайлант хугацаатай ижил хугацаагаар тасалбар болгон харуулна.

4.3.Орлого, зардлыг үндсэн төрлөөр ангилан орлогын дэлгэрэнгүй тайлан бэлтгэж, тодруулна.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ. ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

5.1.Өмчийн өөрчлөлтийн тайланд төрийн бус байгууллагын нөөц, хөрөнгийн дахин үнэлгээ, валютын хөрвүүлэлт болон хуримтлагдсан үр дүн зэрэг байгууллагын өмчийн аливаа өөрчлөлтийн хэмжээг хоёр жилээр зэрэгцүүлэн үзүүлнэ.

5.2.Өмчийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд гарсан өөрчлөлтийг тухайн тайлант хугацааны эхэнд болон эцэст гэсэн байдлаар тусган харуулна.

5.3.Хуримтлагдсан үр дүнгийн өнгөрсөн оны үлдэгдэл дээр тайлангийн үеийн үр дүнг нэмж тайлангийн үеийн хуримтлагдсан үр дүнгийн эцсийн үлдэгдлийг тодорхойлно.

5.4.Өмчийн өөрчлөлтийн тайланг СТ-3 загвараар бэлтгэнэ.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ. МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

6.1.Тайлант хугацааны мөнгөн хөрөнгийн хөдлөл өөрчлөлтийг мөнгөн гүйлгээний тайланд үзүүлнэ.

6.5.Мөнгөн гүйлгээний тайлан нь үндсэн үйл ажиллагааны, хөрөнгө оруулалтын, санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ, нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ гэсэн хэсгээс бүрдэнэ.

6.2.Мөнгөн гүйлгээний тайланг СТ-4 загвараар бэлтгэнэ.

6.3.Зэрэгцүүлэх зорилгоор оруулж байгаа өмнөх хугацааны дүнг тайлант хугацааныхтай яг ижил хугацаагаар тасалбар болгон харуулна.

6.4.Мөнгөн гүйлгээний тайланг шууд аргаар бэлтгэнэ.

Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ

6.6.Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ нь намын үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой гарсан мөнгөн гүйлгээ хамарна.

6.7.Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн орлого хэсэгт төрөөс үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг, гишүүний татвар, иргэн, хуулийн этгээдээс өгсөн хандив, бусад орлого, зэрэг бусад мөнгөн орлогыг харуулна.

6.8.Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн зарлага хэсэгт цалин хөлс, урсгал зардал, төрийн санхүүжилтийг зориулалтын дагуу зарцуулах зардал, сонгуулийн зардал; үйл ажиллагааны зардал зэрэгт төлсөн мөнгөн зарлагыг харуулна.

Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ

6.9.Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ нь ирээдүйд олох орлого ба мөнгөн гүйлгээ бий болгох нөөцийн хувьд зарцуулсан дүнг илэрхийлдэг.

6.10.Хөрөнгө оруулалтын мөнгөн гүйлгээ нь үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын зориулалттай эргэлтийн бус хөрөнгө, бусад урт хугацаанд ашиглагдах хөрөнгийг олж эзэмших болон худалдах үйл ажиллагааг хамарна.

6.11.Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн орлого хэсэгт эдгээр хөрөнгийг борлуулаад орсон мөнгөн орлогын дүнг харуулна.

6.12.Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны зарлага хэсэгт эдгээр хөрөнгийг худалдан авах, олж бэлтгэхэд ба их засварт зарцуулсан мөнгөн зарлагыг тусгана.

Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ

6.13.Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ нь урт хугацаат өр төлбөр болон өмчид гарсан өөрчлөлтийн үр дүнд бий болсон үйл ажиллагааг хамарна.

6.14.Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн орлого хэсэгт банкны зээлийн мөнгөн орлогыг харуулна.

6.15.Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн зарлага хэсэгт гишүүний татан авсан хөрөнгө, банкны зээлийн эргэн төлөлт зэргийн мөнгөн зарлагыг харуулна.

Нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ

6.16.Нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ нь үндсэн үйл ажиллагааны, хөрөнгө оруулалтын, санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний нийлбэрээр тодорхойлно.

5.8.Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний, эцсийн үлдэгдэл нь гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн дүнг ханшийн өөрчлөлтөөр тохируулна.

6.17.Тайлант хугацааны мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдлээс эхний үлдэгдлийг хассан мөнгөн хөрөнгийн цэвэр өөрчлөлт нь мөнгөн гүйлгээний тайлангийн нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүнтэй тэнцүү байна.

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

7.1.Санхүүгийн тайлангийн тодруулгад доорх зүйлсийг хамруулна:

7.1.1.санхүүгийн тайланг бэлтгэх тулгуур үзэл баримтлал, ажил гүйлгээ ба үйл явдлыг бүртгэхээр сонгож авсан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын талаарх тайлбарыг агуулсан байх;

7.1.2.санхүүгийн байдлын тайлан, орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан зэрэг санхүүгийн тайлангуудад тусгагдаагүй боловч СТОУС-аар шаарддаг мэдээллийг тодруулсан байх;

7.1.3.санхүүгийн байдлын тайлан, орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлантай холбоотойгоор хийсэн

нарийвчилсан шинжилгээ, нэмэлт тайлбар, болзошгүй үүрэг гэх мэт нэмэлт мэдээллийг санхүүгийн тайлангийн тодруулгад тусгасан байх.

7.2. Санхүүгийн тайлангийн тодруулгад санхүүгийн тайлангийн зүйл тус бүрийн мэдээллийг тайлангийн дэс дарааллын дагуу толилуулна. Толилуулж, тодруулж буй дүнг зэрэгцүүлэх сууриар бэлтгэнэ.

7.3. “Тодруулга:1.Тайлан бэлтгэх үндэслэл”-д Намын хуулийн этгээдийн нэр, санхүүгийн тайлангийн дуусгавар болсон огноо, санхүүгийн тайлангийн хамарсан хугацаа, намын бүтэц, зохион байгуулалтад гарсан гол өөрчлөлт, санхүүгийн тайлан СТОУС-д нийцсэн тухай тайлбар, нягтлан бодох бүртгэлийн ашиглаж буй суурь, ерөнхий бодлогын товч тайлбар зэргийг товч тодорхойлж, харуулна.

7.4. Шинээр гарсан бөгөөд тухайн тайлант жилийн эхнээс мөрдөж эхлэх СТОУС, дараагийн тайлант үеэс хүчин төгөлдөр үйлчилж эхлэх СТОУС, тайлбарыг тус тус анхааран үзэж, мөрдлөг болгох ба шинэ стандарт, тайлбарыг мөрдсөн жилийн ба түүнээс хойших жилүүдийн санхүүгийн тайланд үзүүлэх үр нөлөөллийг үнэлнэ. Энэ мэдээллийг СТОУС-д нийцүүлсэн тухай мэдэгдэл, эсхүл санхүүгийн тайлангийн тодруулгын холбогдох хэсэгт дурдана.

7.5. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг тодруулахдаа санхүүгийн тайланд тусгасан үзүүлэлтүүдийг бүртгэх аргуудыг тайлбарлан үзүүлнэ. Зарим зүйлсийг хүснэгтээр илэрхийлж болно. Үүнээс гадна нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг тодруулахдаа дараах зүйлсийн тухай дурдаж болно:

7.5.1. санхүүгийн тайланг бэлтгэж, тайлагнах арга ажиллагаа;

7.5.2. мөрдөгдөж буй нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх маягт, аргачлал;

7.5.3. бүртгэлийн ба тайлагналын валют;

7.5.4. нягтлан бодох бүртгэлийн тусгай бодлого;

7.5.5. бүх төрлийн нөөц, сан байгуулах арга;

7.5.6. бодит үнэ цэнийн үнэлгээ, тооцоолол;

7.5.7. болзошгүй зүйлс;

7.5.8. нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт, алдааны залруулга;

7.5.9. нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан бэлтгэх зарчим.

7.6. Тайлант хугацааны эцэст гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн зүйлсийг төгрөгт хөрвүүлэхэд ашигласан гадаад валютын албан ханшийг тодруулж болно. Энэ мэдээллийг нягтлан бодох бүртгэлийн тодруулгын аль тохиромжтой гэж үзсэн хэсэгт дурдана.

7.7. “Тодруулга:2.Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт”-д нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт, алдаа, тооцооллыг өөрчлөлтийн талаар НББОУС 8-д заасны дагуу тодруулна.

7.8. Хэрэв намын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогоо өөрчилсөн бол өөрчлөх болсон шалтгаан, өөрчлөлтийн шинж чанар, шилжилтийн нөхцөлийг тодорхойлж, нягтлан бодох бүртгэлийн шинэ бодлого илүү найдвартай, хамааралтай мэдээллээр хангана гэж үзсэн шалтгаан, түүний санхүүгийн тайланд үзүүлсэн нөлөөлөл зэргийг тодруулна.

7.9. НББОУС 8-д заасны дагуу нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын өөрчлөлтийг гүйцээн мөрдөх горимоор хүлээн зөвшөөрч байгаа бол түүний шинж чанар, санхүүгийн тайланд үзүүлсэн нөлөө, ирээдүйд үзүүлж болзошгүй нөлөөлөл зэргийг тодорхойлох боломжтой үед тодруулна.

7.10. Өмнөх тайлант хугацаанд хамаарах алдааг илрүүлж, залруулсан бол энэ талаар тодруулна.

7.11. “Тодруулга:3.Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө”-д НББОУС 7-д заасан мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн шалгуур хангасан хөрөнгө, түүний тайлант үеийн эхний, эцсийн үлдэгдэлд гарсан өөрчлөлт, бусад шаардлагатай нэмэлт тайлбарыг тодруулна.

7.14. “Тодруулга:4.Авлага”-д дансны авлага, татварын авлага, ндш-ын авлага, хуримтлуулж тооцсон хүүгийн авлага зэрэг авлагын эхний болон эцсийн үлдэгдлийг тодруулна.

7.15. “Тодруулга:5.Урьчилж төлсөн тооцоо/зардал”-д урьдчилж төлсөн тооцоо, урьдчилж төлсөн зардалтай холбоотой хөрөнгийг тодруулна.

7.16. “Тодруулга:6.Бусад эргэлтийн хөрөнгө”-д бараа материал болон бусад эргэлтийн хөрөнгөтэй холбоотой хөрөнгийг тодруулна.

7.17. “Тодруулга:7.Үндсэн хөрөнгө”-д дараах мэдээллийг нэмж тодруулна:

7.17.1.ашигласан элэгдлийн арга, элэгдүүлэх хувь хэмжээ;

7.17.2.үндсэн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралттай холбоотой хөдөлгөөн гарсан бол хүлээн зөвшөөрсөн үнэ цэнийн бууралтын зардал, эсхүл буцаалт, холбогдох тооцоолол, үнэлгээ;

7.17.3.үндсэн хөрөнгийг дахин үнэлсэн бол үнэлгээ хийгдсэн өдөр, дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансанд гарсан өсөлт, бууралт, ашигласан үнэлгээний аргачлал, эсхүл хөрөнгийн үнэлгээчнээр үнэлүүлсэн үнэлгээ;

7.17.4.санхүүгийн түрээсээр авсан хөрөнгө, холбогдох санхүүгийн түрээсийн өглөг;

7.17.5.барьцаанд байгаа үндсэн хөрөнгө;

7.17.6.бүтээн босгох ажлын үе шатанд байгаа үндсэн хөрөнгийн өртөгт хүлээн зөвшөөрсөн зардлын дүн, бүтэц;

7.17.7.хараахан хүлээн аваагүй үндсэн хөрөнгийн худалдан авалтын урьдчилгаа;

7.17.8.үндсэн хөрөнгийг данснаас хасахад үүссэн олз ба гарз.

7.18. “Тодруулга:8.Биет бус хөрөнгө”-д дараах мэдээллийг нэмж тодруулна:

7.18.1.ашиглалтын хугацаа нь тодорхой биет бус хөрөнгийн хувьд хорогдуулгыг тооцоход ашигласан арга, хорогдуулах хугацаа, норм, тайлант жилийн хорогдлын зардлын дүн;

7.18.2.дахин үнэлгээний өөрчлөлтөөс гарсан өртгийн өсөлт, бууралт ба өмч, орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрсөн үнэ цэнийн өсөлт, бууралт;

7.18.3.биет бус хөрөнгийн үнэ цэнийг бууруулахтай холбоотойгоор хүлээн зөвшөөрсөн үнэ цэнийн бууралтын зардал, эсхүл буцаалт, холбогдох тооцоолол, үнэлгээ;

7.18.4.бүтээн босгох ажлын үе шатанд байгаа биет бус хөрөнгийн өртөгт хүлээн зөвшөөрсөн зардлын дүн, бүтэц;

7.18.5.биет бус хөрөнгийн санхүүжилтэд бүртгэсэн, хараахан хүлээн аваагүй биет бус хөрөнгийн худалдан авалт;

7.18.6.биет бус хөрөнгийг данснаас хасахад үүссэн олз ба гарз.

7.19. “Тодруулга:9.Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө”-д урт хугацаат хөрөнгө оруулалт, дуусаагүй барилга, хойшлогдсон татварын хөрөнгө зэрэг эргэлтийн бус хөрөнгийн эхний, эцсийн үлдэгдэлийг тодруулна.

7.20. “Тодруулга:10.Татвар, НДШ-ийн өр төлбөр”-д татвар, ЭМ, НДШ-ийн бусдад өгөх өглөгийн бүрэлдэхүүн тус бүрээр эхний ба эцсийн үлдэгдлийг тодруулна.

7.21. “Тодруулга:11.Бусад богино хугацаат өр төлбөр”-д бусдад өгөх өглөгийн бүрэлдэхүүн тус бүрээр эхний ба эцсийн үлдэгдлийг тодруулна. Мөн шаардлагатай бусад нэмэлт тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ.

7.22. “Тодруулга:12.Урт хугацаат зээл” тодруулгад урт хугацаат зээлийн эх үүсвэр, үлдэгдлийг тодруулна.

7.23.“Тодруулга:13.Нөөц,болзошгүй өр төлбөр” тодруулгад НББОУС 37-ын дагуу тайлагналын өдрийн байдлаар нөөц, болзошгүй өр төлбөрийн шинж чанар, боломжтой бол тэдгээрийн үр нөлөөллийг харуулсан тооцооллыг тодруулна

7.24.“Тодруулга:14.Бусад урт хугацаат өр төлбөр”-д бусдад өгөх өглөгийн бүрэлдэхүүн тус бүрээр эхний ба эцсийн үлдэгдлийг тодруулна. Мөн шаардлага бусад нэмэлт тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ.

7.25.“Тодруулга:15.Өмч”-ын тодруулгад өмчийн бүрэлдэхүүн тус бүрээр эхний ба эцсийн үлдэгдэл, гарсан өөрчлөлтийг харуулж, тодруулна.

7.26.“Тодруулга:16.Өмчийн бусад хэсэг”-ийн тодруулгад өмчийн бусад хэсэгтэй холбоотой тодруулгыг хийнэ.

7.27.“Тодруулга:17.Иргэний өгсөн хандив”-ыг иргэн тус бүрээр бүртгэнэ.

7.28.“Тодруулга:18.Иргэний өгсөн мөнгөн бус хандив”-ыг хандив тус бүрээр бүртгэнэ.

7.28.“Тодруулга:19.Хуулийн этгээдийн өгсөн хандив”-ыг хандив тус бүрээр бүртгэнэ.

7.29.“Тодруулга:20.Хуулийн этгээдийн өгсөн мөнгөн бус хандив”-ыг хандив тус бүрээр бүртгэнэ.

7.29.“Тодруулга:21.Улс төрийн намын тухай хуулийн 34.7-д зааснаар “иргэдийн улс төрийн боловсрол, ардчилал, хүний эрх, эрх чөлөөг дэмжих, эсхүл тухайн намыг ардчилсан зарчмын дагуу бэхжүүлэх зорилгоор хамтарч ажиллах хүрээнд олон улсын байгууллага болон гадаад улсын байгууллагатай хамтран зохион байгуулах арга хэмжээ, хэрэгжүүлэх төслийн санхүүжилт”-ийг арга хэмжээ, хэрэгжүүлсэн төсөл тус бүрээр бүртгэнэ.

7.30.“Тодруулга:22.Төрийн санхүүжилтийн зарцуулалт”-ыг үйл ажиллагаа тус бүрээр Улс төрийн намын тухай хуулийн 26.3.1-д зориулалтын дагуу бүртгэж тодруулна.

7.31.“Тодруулга:23.Сонгуулийн зардал”-ыг Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн тухай хууль, аймаг, нийслэл, сум, дүүргий иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуульд заасны дагуу төрийн аудитын байгууллагад тайлагнасан дүнгээр тодруулна.

7.32.“Тодруулга:24.Бусад орлого, олз”-д төрлүүдээр тайлант ба өмнөх оны дүнг зэрэгцүүлэн харуулж, шаардлага нэмэлт тайлбар, тэмдэглэлийг тодруулна.

7.33.“Тодруулга:25.Бусад зардал, гарз”-д тайлант хугацааны үйл ажиллагааны бусад зардалтай холбогдуулан дараах нэмэлт тодруулгыг бэлтгэнэ:

7.34.“Тодруулга:26.Бусад дэлгэрэнгүй орлого”-д үндсэн хөрөнгө ба биет бус хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансны өсөлт, бууралт, борлуулахад бэлэн үнэт цаасны дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт, зэргийг тодруулна.

7.35.“Тодруулга:27.Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ”-д холбоотой талуудын ажил гүйлгээг ердийн нөхцөлөөр хийсэн эсэх талаарх мэдээллийг тодруулна.

7.36.НББОУС 24-д заасны дагуу удирдах албан тушаалтанд олгосон цалин, урамшуулал, урт ба богино хугацаат тэтгэмж, ажил эрхлэлтийн дараах болон ажлаас халагдсаны тэтгэмж, холбоотой талтай хийсэн ажил гүйлгээний талаар тодруулах ба ингэхдээ дараах зүйлсийг харгалзана:

7.36.1.холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээний үр дүнд бүртгэсэн дансдын санхүүгийн байдлын тайланд тусгагдсан үлдэгдлийг тавигдсан нөхцөлийн хамт тодруулна;

7.36.2.тайлант хугацааны орлогын дэлгэрэнгүй тайланд багтсан холбоотой талын бүх ажил гүйлгээг тодруулна;

7.36.3.тодруулга хийх шаардлагатай холбоотой талуудын ажил гүйлгээнээс үүссэн нөөц ба болзошгүй өр төлбөр гэх мэт.

7.37. “Тодруулга:28.Болзошгүй хөрөнгө ба өр төлбөр”-д болзошгүй хөрөнгө ба өр төлбөрийн мөн чанар, хэрэв практикт боломжтой бол тэдгээрийн санхүүгийн нөлөөллийн тооцооллыг тодруулна.

7.38. “Тодруулга:29.Тайлагналын үеийн дараах үйл явдал”-д НББОУС 10-ын дагуу тайлагналын өдрийн дараах үл залруулагдах үйл явдлын материаллаг ангилал бүрээр эдгээрийн онцлог шинж, санхүүгийн үр нөлөөг тодруулна. Тухайлбал, санхүүгийн тайлагналын өдөр, санхүүгийн тайланг хэвлэн нийтлэх хугацааны хооронд гарсан дараах зүйлсийг тодруулна:

7.38.1.үйл ажиллагаа, зохион байгуулалтад гарсан томоохон өөрчлөлт;

7.38.2.нөлөө бүхий үйл явдал (НББОУС 10-д заасан залруулах ба үл залруулах үйл явдал) болон нягтлан бодох бүртгэлийн зааварт багтсан дараа үеийн үйл явдлаас үүссэн олз ба гарз;

-o0o-

“Улс төрийн намын намын санхүүгийн
тайлангийн бүтэц, агуулга, хөрөнгө, орлого,
зарлагын ангиллыг тодорхойлон тайлагнах
журам”-ын хоёрдугаар хавсралт

Регистрийн дугаар:

Хаяг : _____

Шуудангийн хаяг: _____

Утас : _____ Факс : _____

Өмчийн хэлбэр : Төрийн хувь хувийн хувь.

.....-ИЙН
..... ОНЫ
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

Хянаж хүлээн авсан байгууллагын нэр	Сар, өдөр	Гарын үсэг

..... улс төрийн намын
..... оны ... -р сарын ...-ны өдрийн
санхүүгийн тайлангийн тухай мэдэгдэл

_____ намын дарга _____, ерөнхий нягтлан бодогч /Санхүү хариуцсан захирал/ _____ бид тайлант хугацааны үйл ажиллагааны үр дүн, санхүүгийн байдлыг “Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай” хуулийн 17.1 дэх заалтын дагуу ... оны ...-р.сарын-ны өдрөөр гаргасан санхүүгийн тайланд үнэн зөв, бүрэн тусгасан болохыг баталж байна. Үүнд:

- 1.Тайлант хугацааны бүх үйл явдал, ажил гүйлгээ бодитоор гарсан бөгөөд холбогдох анхан шатны баримтад үндэслэсэн;
- 2.Тайлан, тодруулгад тусгасан санхүүгийн болон бусад мэдээллийг материаллаг хэмжээнд үнэн зөв тайлагнасан;
- 3.Санхүүгийн тайланг тайлант хугацаагаар тасалбар болгосон ба орхигдсон, давхардсан зүйл байхгүй;
- 4.Ажил гүйлгээг зөв ангилан бүртгэж, хөрөнгө, өр төлбөр, өмчийг санхүүгийн тайланд зохистой үнэлгээгээр тусгасан;

Санхүүгийн байдлын тайланд тусгагдсан хөрөнгө нь намын өмчлөлд байгаа ба өр төлбөрийг төлөх үүргийг нам хүлээж байгаа болно.

(тамга тэмдэг, гарын үсэг)

Намын дарга	_____ /...../
Санхүү хариуцсан	
удирдах ажилтан	_____ /...../

37.9.Намын санхүүгийн тайланг баталгаажуулж намын дарга болон санхүүгийн асуудал хариуцсан удирдах ажилтан гарын үсэг зурна.

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

(Намын нэр)

....оны...сарын...өдөр
(төгрөг, мөнгөөр)

	Санхүүгийн байдлын зүйл	Тодруулга	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ХӨРӨНГӨ			
1.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	3		
1.2	Авлага	4		
1.3	Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо	5		
1.4	Бараа материал	6		
1.5	Бусад эргэлтийн хөрөнгө	6		
1.6	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн			
1.7	Үндсэн хөрөнгө	7		
1.8	Биет бус хөрөнгө	8		
1.9	Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө	9		
1.10	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн			
1.11	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН			
2	ӨР ТӨЛБӨР			
2.1	Богино хугацаат өр төлбөр	11		
2.2	Татвар,НДШ-ийн өр төлбөр	10		
2.3	Бусад богино хугацаат зээл	11		
2.4	Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн			
2.5	Урт хугацаат зээл	12		
2.6	Нөөц / болзошгүй өр төлбөр/	13		
2.7	Бусад урт хугацаат өр төлбөр	14		
2.8	Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн			
2.9	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН			
3	ӨМЧ			
3.1	Өмч	15		
3.2	Өмчийн бусад хэсэг	16		
3.3	Хуримтлагдсан үр дүн			
3.4	НИЙТ ӨМЧИЙН ДҮН			
3.5	ӨР ТӨЛБӨР БА ӨМЧИЙН ДҮН			

(тамга тэмдэг, гарын үсэг)

Намын дарга _____/...../

Санхүү хариуцсан удирдах ажилтан _____/...../

ОРЛОГЫН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН

....оны...сарын...өдөр

(Намын нэр)

(төгрөгөөр)

д/д	Орлого, зардлын зүйл	Тодруулга	Өмнөх үеийн дүн	Тайлант үеийн дүн
1	Үндсэн үйл ажиллагааны орлого			
1.1	Намын гишүүний татвар			
1.2	Сонгуульт гишүүний татвар			
1.3	Иргэний өгсөн мөнгөн хандив	17		
1.4	Иргэний өгсөн мөнгөн бус хандив	18		
1.4.1	эд хөрөнгө болон эдийн бус баялгийг ашиглуулсан, эзэмшүүлсэн			
1.4.2	үйлчилгээ үзүүлсэн			
1.4.3	төлбөрөөс чөлөөлсөн, хөнгөлсөн			
1.4.4	арга хэмжээний зардал төлсөн			
1.4.5	ивээн тэтгэсэн			
1.5	Хуулийн этгээдийн өгсөн мөнгөн хандив	19		
1.6	Хуулийн этгээдийн өгсөн мөнгөн бус хандив	20		
1.6.1	эд хөрөнгө болон эдийн бус баялгийг ашиглуулсан, эзэмшүүлсэн			
1.6.2	үйлчилгээ үзүүлсэн			
1.6.3	төлбөрөөс чөлөөлсөн, хөнгөлсөн			
1.6.4	арга хэмжээний зардал төлсөн			
1.6.5	ивээн тэтгэсэн			
1.7	Төрөөс өгсөн санхүүгийн дэмжлэг			
1.7.1	УИХ-ын сонгуулиар тухайн намын авсан саналын тоонд үндэслэж олгосон санхүүжилт			
1.7.2	УИХ-д тухайн намын авсан суудлын тоонд үндэслэж олгосон санхүүжилт			
1.7.3	эмэгтэй нэр дэвшигчийн тоонд үндэслэж олгосон санхүүжилт			
1.7.4	хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг нэр дэвшүүлсэн тоонд үндэслэж олгосон санхүүжилт			
1.8	Төрөөс үзүүлсэн шууд бус дэмжлэг			
1.8.1	уулзалтын танхим, хурлын заал, бусад танхимыг жилд нэг удаа үнэ төлбөргүй ашиглах			
1.8.2	намын хөтөлбөр, үйл ажиллагааны талаарх нэвтрүүлгийг олон нийтийн радио, телевизээс гаргасан хуваарийн дагуу 30 минутаар улирал тутам үнэ төлбөргүй нэвтрүүлэх.			
1.9	намтай холбоотой хэвлэл, сурталчилгааны материал захиран зарцуулах замаар зарцуулсан орлого			
1.10	Өөрийн хөрөнгийг захиран зарцуулах замаар олсо орлого			
1.10	Олон улсын байгууллага болон гадаад улсын байгууллагатай хамтран зохион байгуулах арга хэмжээ, хэрэгжүүлэх төслийн санхүүжилт (УТНтХууль §34.7)	21		
1.12	Хүүний орлого			
1.13	Бусад орлого			
1.14	Үйл ажиллагааны орлогын нийт дүн			
2	Үйл ажиллагааны зардал			
2.1	Цалин хөлс			

2.2	Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын шимтгэл			
2.3	Ажилтанд олгосон тэтгэвэр, тэтгэмж, олговор			
2.4	Төрөөс олгосон санхүүжилтийг хуулийн дагуу зарцуулсан зардал	22		
2.4.1	эмэгтэй, ахмад, залуу, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд зэрэг нийгмийн бүлгүүдийн улс төрийн оролцоог дэмжих, сургаж бэлтгэх зардал			
2.4.2	намын гишүүдийн болон иргэдийн улс төрийн боловсролыг дээшлүүлэх, ардчилал, хүний эрхийн үнэт зүйлийг нийтэд таниулах зардал			
2.4.3	намын хөтөлбөр, бодлого боловсруулахад чиглэсэн судалгаа хийх, төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, намын дотоод ардчиллыг хөгжүүлэх зардал.			
2.6	Бусад үйл ажиллагааны зардал			
2.6.1	эд хөрөнгө ашиглалтын зардал			
2.6.2	офис, тоног төхөөрөмжийн түрээс			
2.6.3	харилцаа холбооны зардал			
2.6.4	Офисын хангамж, бичиг хэргийн зардал			
2.6.5	Түл шатахуун, тээврийн зардал			
2.6.6	Судалгаа, санал асуулга			
2.6.7	Вэб сайт, цахим орчин ашигласантай холбоотой гаргасан зардал			
2.6.8	Мэргэжлийн үйлчилгээ /аудит, нягтлан бодох бүртгэл, хууль г.м/-ний төлбөр			
2.7	Сонгуулийн зардал	23		
2.7.1	Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн зардал			
2.7.2	Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн зардал			
2.7.3	Орон нутгийн сонгуулийн зардал			
2.7.4	ард нийтийн санал асуулгатай холбоотой гаргасан зардал			
2.8.	Зээлийн хүү			
2.9	Банкны шимтгэл, хураамж			
2.10	Элэгдлийн зардал			
2.9	Бусад зардал			
2.10	Үйл ажиллагааны зардлын нийт дүн			
3	Үйл ажиллагааны үр дүн (1.6-2.10)			
4	Бусад орлого, олз	24		
5	Бусад зардал, гарз	25		
6	Татварын өмнөх ашиг, алдагдал (3+4-5)			
7	Орлогын татварын зардал			
8	Татварын дараах ашиг, алдагдал (8-9)			
9	Зогсоосон үйл ажиллагааны орлого, зардал			
10	Тайлант үеийн ашиг, алдагдал (10+11)			
11	Бусад дэлгэрэнгүй орлого	26		
12	Тайлант хугацааны нийт дэлгэрэнгүй орлогын дүн (12+13)			

(тамга тэмдэг, гарын үсэг)

(тамга тэмдэг, гарын үсэг)

Намын дарга _____/...../

Санхүү хариуцсан удирдах ажилтан _____/...../

ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

...ОНЫ...сарын...өдөр

(Намын нэр)

(төгрөгөөр)

д/д	зүйл	Өмч	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Сангууд	Бусад	Хуримтлагдсан үр дүн	Нийт дүн
1	20... ОНЫ-Р САРЫН-НЫ ӨДРИЙН ҮЛДЭГДЭЛ						
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга						
3	Залруулсан үлдэгдэл						
4	Тайлант үеийн цэвэр ашиг, алдагдал						
5	Бусад дэлгэрэнгүй орлого						
6	Өмчид гарсан өөрчлөлт						
7							
8	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн						
9	20... ОНЫ-Р САРЫННЫ ӨДРИЙН ҮЛДЭГДЭЛ						
10	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга						
11	Залруулсан үлдэгдэл						
12	Тайлант үеийн цэвэр ашиг, алдагдал						
13	Бусад дэлгэрэнгүй орлого						
14	Өмчид гарсан өөрчлөлт						
15							
16	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн						
17	20... ОНЫ-Р САРЫННЫ ӨДРИЙН ҮЛДЭГДЭЛ						

(тамга тэмдэг, гарын үсэг)

Намын дарга _____ /...../

Санхүү хариуцсан удирдах ажилтан _____ /...../

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

СТ-4

(Намын нэр)		оны...сарын...өдөр (төгрөгөөр)	
д/д	Үзүүлэлт	Өмнөх үеийн дүн	Тайлант үеийн дүн
1	ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1.1	Мөнгөн орлогын дүн		
	Намын гишүүний татвар		
	Сонгуульт гишүүний татвар		
	Иргэнээс өгсөн хандив		
	Хуулийн этгээдээс өгсөн хандив		
	Төрөөс үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг		
	Намтай холбоотой хэвлэл, сурталчилгааны материал захиран зарцуулах замаар олсон орлого		
	Өөрийн хөрөнгийг захиран зарцуулах замаар олсон орлого		
	Бусад орлого		
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн		
	Ажиллагсад төлсөн		
	ЭМ, нийгмийн даатгалын шимтгэлд төлсөн мөнгө		
	Төрийн санхүүжилтийг зориулалтын дагуу зарцуулсан зардал		
	Ашиглалтын зардалд төлсөн /Урсгал зардал/		
	Хангамжийн зүйл худалдан авахад төлсөн		
	Бэлтгэн нийлүүлэгчдэд төлсөн мөнгө		
	Сонгуулийн зардал		
	Хүүгийн төлбөрт төлсөн		
	Татварын байгууллагад төлсөн		
	Даатгалын төлбөрт төлсөн		
	Сонгуулийн төв байгууллагад төлсөн		
	Бусад		
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн зарлага		
1.4	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн		
2	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
2.1	Үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө борлуулснаас хүлээн авсан		
2.2	Хөрөнгө оруулалтаас хүлээн авсан		
2.3	Бусад урт хугацаат хөрөнгө борлуулснаас хүлээн авсан		
2.4			
2.5	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн орлого		
2.6	Үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн		
2.7	Хөрөнгө оруулалт олж эзэмшихэд төлсөн		
2.8	Бусад урт хугацаат хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн		
2.9			
2.10	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн зарлага		
2.11	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн		
3	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
3.1	Гишүүдээс оруулсан хөрөнгө		
3.2	Банкнаас хүлээн авсан зээл		
3.3			
3.4	Бусад		
3.5	Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн орлого		
3.6	Татан авсан хөрөнгө		
3.7	Банкны зээлд төлсөн		
3.8			
3.9	Бусад		
3.10	Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн зарлага		

3.11	Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн		
4	Валютын ханшийн зөрүү		
5	Нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ		
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
7	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

(тамга тэмдэг, гарын үсэг)

Намын дарга _____ /...../
Санхүү хариуцсан удирдах ажилтан _____ /...../

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

(Хуулийн этгээдийн нэр)

....оны...сарын...өдөр

(төгрөгөөр)

Үндсэн үйл ажиллагааны чиглэл /төрөл/ :

- (a) _____
- (б) _____
- (в) _____

Салбар, төлөөлөгчийн газрын нэр, байршил :

- (a) _____
- (б) _____
- (в) _____

ТОДРУУЛГА:1 ТАЙЛАН БЭЛТГЭХ ҮНДЭСЛЭЛ

.....

.....

.....

.....

ТОДРУУЛГА:2 НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН БОДЛОГЫН ӨӨРЧЛӨЛТ

.....

.....

.....

.....

ТОДРУУЛГА:3.МӨНГӨ, ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ХӨРӨНГӨ

№	Төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Бэлэн мөнгө		
1.1	Касст байгаа бэлэн мөнгө		
2	Банканд байршуулсан мөнгө (2.1+...+2.4)		
2.1	Харилцах данс		
2.2	Хадгаламж		
2.3	Замд яваа мөнгө		
2.4	Мөнгөтэй адилтгах хөрөнгө (3 хүртэлх сарын хугацаатай)		
4	Дүн (1+2+3)		

Тэмдэглэл: (Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн үлдэгдэлд гарсан өөрчлөлт, бусад тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ.)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:4.АВЛАГА

4.1.Авлага

№	Төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Дансны авлага (цэвэр дүнгээр)		
2	Татварын авлага		
2.1	ААНОАТ-ын авлага		
2.2	ХХОАТ-ын авлага		
2.3	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татварын авлага		
2.4	Бусад татварын тооцоо /авлага/		
3	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн авлага		
4	Хуримтлуулж тооцсон хүүгийн авлага		
5	Холбоотой талаас авах авлага		
6	Салбар хоорондын тооцоо		
7	Бусад		
8	Дүн		

Тэмдэглэл. (Авлагатай холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ.)

.....

.....

4.2.Дансны авлага

№	Үзүүлэлт	Дансны авлага	Найдваргүй авлангийн нөөц	Дансны авлага (цэвэр дүнгээр)
1	Эхний үлдэгдэл			
2	Нэмэгдсэн			
3	Хасагдсан (-)			
4	Төлөгдсөн			
	Данснаас хассан			
5	Эцсийн үлдэгдэл			

Тэмдэглэл:(Дансны авлага, найдваргүй авлагын нөөцийн талаар болон бусад тайлбар тэмдэглэлийг хийнэ. Мөн хугацаа хэтэрсэн боловч үнэ цэнэ буураагүй хөрөнгө байгаа бол тодруулна)

.....

.....

4.3. Дансны авлагын жагсаалт

№	Төлөгч	Төлүүлэх огноо	Дүн	Тайлбар
1				
2				
3				

Тэмдэглэл:(Дансны авлагын жагсаалттай холбоотой тайлбар тэмдэглэлийг хийнэ.)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:5.

5.1.урьдчилж төлсөн тооцоо/ зардал

№	Төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Урьдчилж төлсөн тооцоо		
2	Урьдчилж төлсөн зардал		
3	Дараа тайлангийн тооцоо		
4	Дүн (1+2+3)		

Тэмдэглэл. (Бусад эргэлтийн хөрөнгөтэй холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг)

.....

.....

5.2. Урьдчилж төлсөн тооцоо/ зардлын жагсаалт

№	Бэлтгэн нийлүүлэгч	Төлсөн огноо	Дүн	Тайлбар
1				
2				
3				

Тэмдэглэл. (Урьдчилж төлсөн тооцоо/ зардлын жагсаалттай хобоотой тайлбар тэмдэглэлийг хийнэ)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:6.БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ

№	Төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Бараа материал		
1.1	Хэвлэл, сурталчилгааны материал		
1.2	Хангамжийн материал		
1.3	Бусад		
2	Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт		
3	Бусад эргэлтийн хөрөнгө		
4	Дүн (1+2+3)		

Тэмдэглэл. (Бусад эргэлтийн хөрөнгөтэй холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:7.ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ

№	Үзүүлэлт	Газрын сайжруулалт	Барилга байгууламж	Компьютер, дагалдах хэрэгсэл	Тээврийн хэрэгсэл	Тавилга эд хогшил	Бусад үндсэн хөрөнгө	Нийт дүн
1	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ /өртөг/							
1.1	Эхний үлдэгдэл							
1.2	Нэмэгдсэн дүн							
1.2.1	Худалдаж авсан, өөрөө барьж байгуулсан							
1.2.2	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар							
1.2.3	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар							
1.2.4	Зээл, тусламж, хандиваар							
1.2.5	Бусад							
1.2.6	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл							
1.3	Хасагдсан дүн (-)							
1.3.1	Худалдсан							
1.3.2	Үнэгүй шилжүүлсэн							
1.3.3	Акталсан							
1.4	Үндсэн хөрөнгө дахин ангилсан							
1.5	Үндсэн хөрөнгө, ХОЗҮХХ* хооронд дахин ангилсан							
1.6	Эцсийн үлдэгдэл							
2	ХУРИМТЛАГДСАН ЭЛЭГДЭЛ							
2.1	Эхний үлдэгдэл							
2.2	Нэмэгдсэн дүн							
2.2.1	Байгуулсан элэгдэл							
2.2.2	Дахин үнэлгээгээр нэмэгдсэн							
2.2.3	Үнэ цэнийн бууралтын буцаалт							
2.2	Хасагдсан дүн							
2.2.1	Данснаас хассан хөрөнгийн элэгдэл							
2.2.2	Дахин үнэлгээгээр хасагдсан							
2.2.3	Үнэ цэнийн бууралт							
2.4	Эцсийн үлдэгдэл							
3	ДАНСНЫ ЦЭВЭР ДҮН							
3.1	Эхний үлдэгдэл							
3.2	Эцсийн үлдэгдэл							

Тэмдэглэл: (Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ. Тухайлбал, хөрөнгийн өртгийг тооцох аргачлал, ашигласан элэгдлийн арга, элэгдүүлэх хувь хэмжээг хөрөнгийн ангилал бүрээр тодруулна. Хөрөнгийн дахин үнэлгээтэй холбоотой дэлгэрэнгүй мэдээллийг энд оруулна)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:8.БИЕТ БУС ХӨРӨНГӨ

№	Үзүүлэлт	Зохиогчийн эрх	программ хангамж	мэдээллийн сан*	Патент	Бусад биет бус хөрөнгө	Нийт дүн
1	Биет бус хөрөнгө /өртөг/						
1.1	Эхний үлдэгдэл						
1.2	Нэмэгдсэн дүн						
1.2.1	Худалдаж авсан						
1.2.2	Хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрсөн хөгжүүлэлт **						
1.2.3	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар						
1.2.4	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар						
1.2.5	Зээл, тусламж, хандиваар						
1.2.6	Бусад						
1.2.7	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл						
1.3	Хасагдсан дүн (-)						
1.3.1	Худалдсан						
1.3.2	Үнэгүй шилжүүлсэн						
1.3.3	Акталсан						
1.4	Эцсийн үлдэгдэл						
2	Хуримтлагдсан хорогдол						
2.1	Эхний үлдэгдэл						
2.2	Нэмэгдсэн дүн						
2.2.1	Байгуулсан хорогдол						
2.2.2	Дахин үнэлгээгээр нэмэгдсэн						
2.2.3	Үнэ цэнийн бууралтын буцаалт						
2.3	Хасагдсан дүн						
2.3.1	Данснаас хассан хөрөнгийн хорогдол						
2.3.2	Дахин үнэлгээгээр хасагдсан						
2.3.3	Үнэ цэнийн бууралт						
2.4	Эцсийн үлдэгдэл						
3	ДАНСНЫ ЦЭВЭР ДҮН						
3.1	Эхний үлдэгдэл						
3.2	Эцсийн үлдэгдэл						

Тэмдэглэл: (Биет бус хөрөнгөтэй холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ. Тухайлбал, хөрөнгийн өртгийг тооцох аргачлал, ашигласан хорогдуулах аргыг хөрөнгийн ангилал бүрээр тодруулна. Хөрөнгийн дахин үнэлгээтэй холбоотой дэлгэрэнгүй мэдээллийг энд оруулна)

Биет бус хөрөнгийн тодорхойлолт, хүлээн зөвшөөрөх шалгуурыг хангаж хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрсөн мэдээллийн сангийн болон хөгжүүлэлтийн хөрөнгийг тодруулна.

*Мэдээллийн сан- Мэдээллийн сан нь нөөцийг үр ашигтайгаар ашиглах замаар зохион байгуулагдсан мэдээллийн файлуудаас бүрдэнэ.

**Хөгжүүлэлт-шинэ буюу мэдэгдэхүйц сайжруулсан материал, төхөөрөмж, бүтээгдэхүүн, процесс, системийн үйлдвэрлэл эсвэл үйлчилгээний төлөвлөлт, зохиомжид судалгааны үр дүн болон бусад мэдлэгийг, тэдгээрийн арилжааны зорилготой үйлдвэрлэл, ашиглалт эхлэхээс өмнө хэрэглэх үйл ажиллагаа юм.

.....

.....

ТОДРУУЛГА:9.БУСАД ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГӨ

№	Төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө		
2	Дуусаагүй барилга		
3	Хойшлогдсон татварын хөрөнгө		
4	Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй эргэлтийн бус хөрөнгө		
5	Ашиглах эрхтэй хөрөнгө		
6	Бусад		
7	Дүн (1+2+...+6)		

Тэмдэглэл.(Бусад эргэлтийн бус хөрөнгөтэй холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:10.ТАТВАР, НДШ-ИЙН ТӨЛБӨР

№	Ангилал	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Татварын өглөг		
1.1	ААНОАТ өглөг		
1.2.	ХАОАТ-ын тооцоо		
1.3	Бусад татварын өглөг		
2	ЭМ,Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өглөг		
3	Дүн (1+2+3)		

Тэмдэглэл.(Татвар, НДШ-ийн өр төлбөртэй холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ.)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:11.БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР

№	Ангилал	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Дансны өглөг		
2	Салбар хоорондын тооцоо		
3	Түрээсийн өглөг		
4	Бусад богино хугацаат өр төлбөр		
5	Богино хугацаат зээл.		
6	Дүн (1+2+3..+5)		

Тэмдэглэл.(Богино хугацаат өр төлбөртэй холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ.)

.....

.....

Тодруулга 11.1. Дансны өглөгийн жагсаалт

№	Бэлтгэн нийлүүлэгч	Төлөх огноо	Төлөх дүн	Тайлбар
1				
2				
3				

Тэмдэглэл.(Дансны өглөгийн жагсаалттай холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ.)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:12.УРТ ХУГАЦААТ ЗЭЭЛ

№	Ангилал	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Банкнаас авсан		
2	Бусад		
3			
4	Дүн (1+2+3)		

Тэмдэглэл.(Урт хугацаат зээлтэй холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ.)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:12.1. Зээлийн жагсалт

№	Зээлдүүлэгчийн нэр,	Зээл авсан огноо	Зээл дуусах огноо	Зээлийн дүн	Төлсөн дүн	Үлдэгдэл дүн
1						
2						
3						
4						

Тэмдэглэл.(Зээлийн жагсаалттай холбоотой тайлбар, тэмдэглэлийг хийнэ.)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:13.НӨӨЦ,БОЛЗОШГҮЙ ӨР ТӨЛБӨР

№	Ангилал	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Хуулийн байгууллагаар шийдэгдэж байгаа зүйлсэд байгуулсан нөөц		
2	Зээл, зээлтэй адилтгах хөрөнгөнд хамаарах үүргийн нөөц		
3	Болзошгүй өр төлбөр		
4	Бусад		
	Дүн (1+2+3+4)		

Тэмдэглэл. (Нөөц, болзошгүй өр төлбөрийн төрлөөр тайлбар, тэмдэглэл хийнэ)

.....

.....

ТОДРУУЛГА:14.БУСАД УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР

№	Ангилал	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	Хойшлогдсон орлого		
2			
3	Хойшлогдсон татварын өр төлбөр		
4			
5	Бусад		
6	Дүн (1+2+3+4+5)		

Тэмдэглэл. (Бусад урт хугацаат өр төлбөрийн төрлөөр тайлбар, тэмдэглэл хийнэ)

.....

.....

ТОДРУУЛГА: 15.ӨМЧ

№	Өмч	Эхний үлдэгдэл	Нэмэгдсэн	Хасагдсан	Эцсийн үлдэгдэл
1					
2					

3	Дүн				
---	-----	--	--	--	--

Тэмдэглэл.(Өмчтэй холбоотой тодруулгыг хийнэ.)

ТОДРУУЛГА:16.ӨМЧИЙН БУСАД ХЭСЭГ

№	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Нэмэгдсэн	Хасагдсан	Эцсийн үлдэгдэл
1	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл				
2	Сан				
3	Бусад				
4	Дүн				

Тэмдэглэл. Өмчийн хөрөнгийн бусад хэсэгтэй холбоотой тодруулгыг хийнэ.)

ТОДРУУЛГА: 17. ИРГЭНИЙ ӨГСӨН МӨНГӨН ХАНДИВ

№	Ургийн овог	Эцэг/эх/- ийн нэр	Өөрийн нэр	Хаяг	Хандивын хэмжээ	Хандив хүлээн авсан огноо
1.						
2.						
Нэг жилд нэг эх үүсвэрээс нийлбэр дүнгээр нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх, эсхүл түүнээс дээш төгрөгийн үнийн дүнтэй мөнгөн хандивыг доор оруулна уу.						
1						
2						
	Нийт дүн					

ТОДРУУЛГА: 18. ИРГЭНИЙ ӨГСӨН МӨНГӨН БУС ХАНДИВ

№	Ургийн овог	Эцэг/эх/- ийн нэр	Өөрийн нэр	Хаяг	Хандивын үнэлгээ	Мөнгөн бус хандивын хэлбэр	Хандив хүлээн авсан огноо
1.							
2.							
Нэг жилд нэг эх үүсвэрээс нийлбэр дүнгээр нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх, эсхүл түүнээс дээш төгрөгийн үнийн дүнтэй мөнгөн бус хандивыг доор оруулна уу.							

1.							
2.							
Нийт дүн							

ТОДРУУЛГА: 19. ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ӨГСӨН МӨНГӨН ХАНДИВ

№	Хуулийн этгээдийн нэр	Хаяг	Гүйцэтгэх удирдлага			Хандивын хэмжээ	Хандив хүлээн авсан огноо
			Ургийн овог	Эцэг/эх/- ийн нэр	Өөрийн нэр		
1.							
2.							
Нэг жилд нэг эх үүсвэрээс нийлбэр дүнгээр нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх, эсхүл түүнээс дээш төгрөгийн үнийн дүнтэй мөнгөн хандивыг доор оруулна уу.							
Нийт дүн							

ТОДРУУЛГА: 20. ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ӨГСӨН МӨНГӨН БУС ХАНДИВ

№	Хуулийн этгээдийн нэр	Хаяг	Гүйцэтгэх удирдлага			Хандивын үнэлгээ	Мөнгөн бус хандивын хэлбэр	Хандив хүлээн авсан огноо
			Ургийн овог	Эцэг/эх/- ийн нэр	Өөрийн нэр			
1.								
2.								
Нэг жилд нэг эх үүсвэрээс нийлбэр дүнгээр нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх, эсхүл түүнээс дээш төгрөгийн үнийн дүнтэй мөнгөн бус хандивыг доор оруулна уу.								
1								
2								
Нийт дүн								

ТОДРУУЛГА: 21. ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГА БОЛОН ГАДААД УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГАТАЙ ХАМТРАН ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСЛИЙН САНХҮҮЖИЛТ (УТНТХУУЛЬ §34.7)

№	Арга хэмжээ, хэрэгжүүлсэн төслийн талаарх тайлбар	Байршил	Хамтран ажилласан олон улсын байгууллага болон гадаад улсын байгууллагын нэр	Огноо	Санхүүжилтийн дүн
1					
2					

ТОДРУУЛГА: 22. ТӨРИЙН САНХҮҮЖИЛТИЙН ЗАРЦУУЛАЛТ

№	Үйл ажиллагааны нэр	Байршил	Огноо	Дүн	Зориулалт
1					
2					

ТОДРУУЛГА: 23. СОНГУУЛИЙН ЗАРДАЛ

№	Сонгуулийн зардал	Өмнөх үеийн дүн	Тайлант үеийн дүн
1	Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн зардал		
1.1	ээлжит сонгууль		
1.2.	нөхөн сонгууль		
1.3	ээлжит бус сонгууль		
2.	Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн зардал		
2.1	ээлжит сонгууль		
2.2	дахин сонгууль		
2.3	ээлжит бус сонгууль		
3	Орон нутгийн сонгууль		
3.1	ээлжит сонгууль		
3.2	нөхөн сонгууль		
3.3	дахин сонгууль		
3.4	ээлжит бус сонгууль		
4	Ард нийтийн санал асуулгатай холбоотой гаргасан зардал		

ТОДРУУЛГА: 24. БУСАД ОРЛОГО, ОЛЗ

№	Орлогын төрөл	Өмнөх оны дүн	Тайлант оны дүн
1	Түрээсийн орлого		
2	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз		
3	Үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө борлуулсны, данснаас хассаны олз		

№	Орлогын төрөл	Өмнөх оны дүн	Тайлант оны дүн
4	Үндсэн хөрөнгө ,биет бус хөрөнгийн үнэ цэний бууралтын буцаалтын орлого, олз		
5			
6	Бусад		
7	Дүн (1+2+3+4+5+6)		

Тэмдэглэл. (Бусад орлого, олзтой холбоотой тайлбар, тэмдэглэл хийнэ)

ТОДРУУЛГА: 25.БУСАД ЗАРДАЛ, ГАРЗ

№	Зардлын төрөл	Өмнөх оны дүн	Тайлант оны дүн
1	Түрээсийн зардал		
2	Үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө борлуулсны, данснаас хассаны гарз		
3	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний гарз		
4	Хөрөнгийн үнэлгээний өөрчлөлтийн гарз		
5	Үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгийн үнэ цэний бууралтын гарз		
6	Бусад		
7	Дүн (1+2+3+4+5+6)		

Тэмдэглэл. (Бусад зардал, гарзтай холбоотой тайлбар, тэмдэглэл хийнэ.)

ТОДРУУЛГА:26.БУСАД ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ОРЛОГО

№	Орлогын төрөл	Өмнөх оны дүн	Тайлант оны дүн
1	Үндсэн хөрөнгө ба биет бус хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансны өсөлт, бууралт		
2	Борлуулахад бэлэн үнэт цаасны дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт		
3	Нөөцийн өсөлт, бууралт		
4	Бусад		
5	Дүн (1+2+3+4)		

Тэмдэглэл. (Бусад дэлгэрэнгүй орлоготой холбоотой тайлбар, тэмдэглэл хийнэ.)

ТОДРУУЛГА:27.ХОЛБООТОЙ ТАЛУУДАЙ ХИЙСЭН АЖИЛ ГҮЙЛГЭЭ

27.1. НЭГДМЭЛ СОНИРХОЛТОЙ ЭТГЭЭД, ХУВЬ ХҮНИЙ ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ****

№	Үзүүлэлт	Тэргүүлэх удирдлага	Эзэмшлийн хувь	Тайлбар
1	Нэр			
2				
3				

****- НББОУС- 24 Холбоотой талуудын тодруулга-д заасны дагуу тодруулна.

27.2.ТЭРГҮҮЛЭХ УДИРДЛАГЫН БҮРЭЛДЭХҮҮНД ОЛГОСОН НӨХӨН ОЛГОВРЫН ТУХАЙ МЭДЭЭЛЭЛ

№	Нөхөн олговрын нэр	Өмнөх оны дүн	Тайлант оны дүн
1	Богино болон урт хугацааны тэтгэмж		

2	Ажил эрхлэлтийн дараах, ажлаас халагдсаны тэтгэмж		
3			
4	Дүн		

*****- Тэргүүлэх удирдлагад ямар бүрэлдэхүүнийг хамруулснаа тодруулна. Тухайлбал, гүйцэтгэх удирдлага, хяналтын зөвлөлийн гишүүд гэх мэт

27.3.ХОЛБООТОЙ ТАЛУУДТАЙ ХИЙСЭН АЖИЛ ГҮЙЛГЭЭ

№	Холбоотой талын нэр	Ажил гүйлгээний утга	Дүн	Тайлбар
1				
2				

ТОДРУУЛГА:28.БОЛЗОШГҮЙ ХӨРӨНГӨ БА ӨР ТӨЛБӨР

Тэмдэглэл. (Болзошгүй хөрөнгө ба өр төлбөрийн мөн чанар, хэрэв практик боломжтой бол тэдгээрийн санхүүгийн нөлөөллийн тооцооллыг тодруулна.)

ТОДРУУЛГА:29.ТАЙЛАГНАЛЫН ҮЕИЙН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ

Тэмдэглэл. (Тайлагналын өдрийн дараах үл залруулагдах үйл явдлын материаллаг ангилал тус бүрийн хувьд мөн чанар, санхүүгийн нөлөөллийн тооцоолол зэргийг тодруулж бусад тайлбар, тэмдэглэл хийнэ.)

“Улс төрийн намын намын санхүүгийн
тайлангийн бүтэц, агуулга, хөрөнгө,
орлого, зарлагын ангиллыг
тодорхойлон тайлагнах журам”-ын
гуравдугаар хавсралт

НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ДАНСНЫ ЖАГСААЛТ

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1. Нягтлан бодох бүртгэлийн дансны жагсаалтын зохион байгуулалт нь тухайн намын үйл ажиллагааны онцлогийг бүрэн тусгасан, нягтлан бодох бүртгэлээр дамжуулан хүлээн авах мэдээллийн хэрэгцээг бүрэн хангахад чиглэгдсэн байна.

1.2. Тухайн намд мөрдөх дансны жагсаалт нь хэчнээн тооны, ямар агуулгатай данснаас бүрдэх, дансны дугаар хэдэн оронтой байх нь тухайн намын үйл ажиллагааны онцлог, удирдлагын мэдээллийн системийн хэрэгцээнээс хамаарна.

1.3. Дансны жишиг жагсаалт нь санхүүгийн байдлын тайлангийн данснууд, орлого, зардлын данснууд, тэнцлийн гадуурх данснуудаас бүрдэнэ.

1.4. Хөрөнгө, өр төлбөр, өөрийн хөрөнгийн данснууд нь санхүүгийн байдлын тайлангийн данснуудад хамаарагдан тайлангийн үеийн эцэст үлдэгдэлтэй байна.

1.5. Орлого, зардлын данснууд нь тайлангийн үеийн эцэст орлого, зарлагын нэгдсэн дансанд хаагдана.

ХОЁР. ДАНСНЫ ЖИШИГ ЖАГСААЛТ

2.1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн данс

Дансны код	Дансны нэр
НЭГ. ХӨРӨНГӨ	
110000	МӨНГӨ, ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ХӨРӨНГӨ
111000	Бэлэн мөнгө
111100	Касст байгаа бэлэн мөнгө
111200	Жижиг мөнгөн сан
112000	Банканд байршуулсан хөрөнгө
112100	Харилцах данс
112110	Хадгаламж
113000	Замд яваа мөнгө
114000	Мөнгөтэй адилтгах хөрөнгө
120000	АВЛАГА
121000	Дансны авлага
121100	Гишүүдээс авах авлага
121200	Хуулийн этгээдээс авах авлага
121300	Найдваргүй авлагын нөөц
122000	Татвар, НДШ-ийн авлага
122100	Татварын авлага
122110	ААНОАТ-ын авлага
122120	ХХОАТ-ын авлага
122130	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татварын авлага
122140	Бусад татварын авлага
122200	ЭМ, Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн авлага
123000	Холбоотой талаас авах авлага
124000	Салбар хоорондын тооцоо
125000	Ажиллагчдаас авах авлага
126000	Бусад

Дансны код	Дансны нэр
130000	УРЬДЧИЛЖ ТӨЛСӨН ЗАРДАЛ/ТООЦОО
131000	Урьдчилж төлсөн тооцоо
132000	Урьдчилж төлсөн зардал
133000	Дараа тайлангийн тооцоо
140000	БАРАА МАТЕРИАЛ
141000	Хэвлэл, сурталчилгааны материал
142000	Хангамжийн материал
143000	Бусад бараа материал
150000	БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ
151000	Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт
160000	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ
161000	Газрын сайжруулалт
161100	Хуримтлагдсан элэгдэл
161200	Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт
162000	Барилга, байгууламж
162100	Барилга
162110	Хуримтлагдсан элэгдэл
162120	Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт
162200	Байгууламж
162210	Хуримтлагдсан элэгдэл
162220	Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт
163000	Компьютер, дагалдах хэрэгсэл
163110	Хуримтлагдсан элэгдэл
163120	Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт
164000	Тээврийн хэрэгсэл
164110	Хуримтлагдсан элэгдэл
164120	Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт
165000	Тавилга, эд хогшил
165110	Хуримтлагдсан элэгдэл
165120	Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт
166000	Бусад үндсэн хөрөнгө
166110	Хуримтлагдсан элэгдэл
166120	Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт
170000	БИЕТ БУС ХӨРӨНГӨ
170100	Зохиогчийн эрх
170110	Зохиогчийн эрхийн хуримтлагдсан хорогдол
170120	Зохиогчийн эрхийн үнэ цэнийн бууралт
170200	Программ хангамж
170210	Программ хангамж хуримтлагдсан хорогдол
170220	Программ хангамж үнэ цэнийн бууралт
170300	Мэдээллийн сан
170310	Мэдээллийн сангийн хуримтлагдсан хорогдол
170320	Мэдээллийн сангийн үнэ цэнийн бууралт
170400	Патент
170410	Патентын хуримтлагдсан хорогдол
170420	Патентын үнэ цэнийн бууралт
170500	Тусгай зөвшөөрөл, эзэмших эрх
170510	Тусгай зөвшөөрөл, эзэмших эрхийн хуримтлагдсан хорогдол
170520	Тусгай зөвшөөрөл, эзэмших эрхийн үнэ цэнийн бууралт
170600	Бусад биет бус хөрөнгө
170610	Бусад биет бус хөрөнгийн хуримтлагдсан хорогдол
170620	Бусад биет бус хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт
180000	БУСАД ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГӨ
181000	Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт
182000	Дуусаагүй барилга
183000	Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй эргэлтийн бус хөрөнгө

Дансны код	Дансны нэр
184000	Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө
184100	Хуримтлагдсан элэгдэл
184200	Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт
185000	Ашиглах эрхтэй хөрөнгө
185100	Хуримтлагдсан элэгдэл
185200	Хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралт
187000	Бусад
200000	ӨР ТӨЛБӨР
210000	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР
211000	Дансны өглөг
212000	Салбар хоорондын тооцооны өглөг
213000	Түрээсийн өглөг
214000	Бусад өглөг
214100	Цалингийн өглөг
214200	Холбоотой талд өгөх өглөг
214300	Ажиллагчдад өгөх өглөг
215000	Бусад
220000	ТАТВАР, НДШ-ИЙН ӨГЛӨГ
221000	Татварын өглөг
221100	ААНОАТ-ын өглөг
221200	ХАОАТ-ын өглөг
221300	Бусад татварын тооцоо
222000	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өглөг
230000	БАНКНААС АВСАН ЗЭЭЛ
231000	Банкнаас авсан зээл
240000	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР
241000	Урт хугацаат зээл
242000	Нөөц / болзошгүй өр төлбөр/
242100	Хуулийн байгууллагаар шийдэгдэж байгаа зүйлсэд байгуулсан нөөц
242200	Зээл, зээлтэй адилтгах хөрөнгөнд хамаарах үүргийн нөөц
242300	Болзошгүй өр төлбөр
242400	бусад
243000	Бусад урт хугацаат өр төлбөр
243100	Хойшлогдсон орлого
243200	Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй эргэлтийн бус хөрөнгөнд хамаарах өр
243300	Хойшлогдсон татварын өр төлбөр
243400	Бусад
300000	ӨМЧ
310000	Өмч
311000	
320000	Өмчийн бусад хэсэг
321000	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл
322000	Сан
323000	Бусад
340000	Хуримтлагдсан үр дүн
341000	Тайлант үеийн ашиг, алдагдал
342000	Өмнөх үеийн хуримтлагдсан үр дүн

2.2.Орлого, зардлын данс

Дансны код	Дансны нэр
400000	ОРЛОГО
410000	Үйл ажиллагааны орлого
411000	Гишүүний татвар
411100	намын гишүүний татвар;
411200	сонгуульт гишүүний татвар;
412000	Төрөөс үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг
412100	төрийн санхүүжилт
412200	төрөөс үзүүлэх шууд бус дэмжлэг
413000	Хандив
413100	Мөнгөн хандив
413110	иргэний өгсөн хандив;
413120	хуулийн этгээдийн өгсөн хандив;
413200	Мөнгөн бус хандив
413210	Хөрөнгийн хандив / хөдлөх, үл хөдлөх эд хөрөнгө болон эдийн бус баялгийг ашиглуулах, эзэмшүүлэх/
413220	Арга хэмжээний зардлыг төлсөн, төлбөрөөс чөлөөлсөн, хөнгөлсөн, ивээн тэтгэсэн
413230	Үнэгүй үйлчилгээ үзүүлсэн
414000	Хөтөлбөр, төслийн орлого /өөрийн хөрөнгийг захиран зарцуулах замаар олсон орлого / өөрийн орлого/
414100	намтай холбоотой хэвлэл, сурталчилгааны материал борлуулсны орлого;
414200	Бусад бараа борлуулсны орлого
414300	
415000	Бусад орлого
415100	
420000	Бусад орлого, олз
420100	Түрээсийн орлого
420200	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз
420300	Үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө борлуулсны, данснаас хассаны олз
420400	Үндсэн хөрөнгө ,биет бус хөрөнгийн үнэ цэний бууралтын буцаалтын орлого, олз
420500	Хөрөнгийн үнэлгээний өөрчлөлтийн олз
420600	Бусад орлого
500000	ЗАРДАЛ
510000	Ажиллагсдын холбоотой зардал
511000	Цалингийн зардал
512000	Ажиллагсдад олгосон нэмэгдэл, хөнгөлөлт, урамшууллын зардал
513000	
520000	ЭМД, НДШ-ийн зардал
530000	Төрийн санхүүжилтийг хуулийн дагуу зарцуулсан зардал
531000	эмэгтэй, ахмад, залуу, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд зэрэг нийгмийн бүлгүүдийн улс төрийн оролцоог дэмжих, сургаж бэлтгэх зардал
532000	намын гишүүдийн болон иргэдийн улс төрийн боловсролыг дээшлүүлэх, ардчилал, хүний эрхийн үнэт зүйлийг нийтэд таниулах зардал
533000	намын хөтөлбөр, бодлого боловсруулахад чиглэсэн судалгаа хийх, төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, намын дотоод ардчиллыг хөгжүүлэх зардал.
540000	Сонгуулийн зардал
550000	Урсгал зардал
550010	Ашиглалтын зардал
550020	Элэгдэл, хорогдлын зардал
550030	Түлш, шатахуун, тээврийн зардал
550040	Түрээсийн зардал
550050	Харилцаа холбооны зардал
550060	Засварын зардал
550070	Харуул хамгаалалт, аюулгүй байдлын зардал
550080	Аудит, мэргэжлийн үйлчилгээний зардал
550090	Бичиг хэргийн зардал

Дансны код	Дансны нэр
550100	Татвар, төлбөр,хураамжийн зардал
550110	Албан томилолтын зардал
550120	Банкны шимтгэлийн зардал
550130	
560000	Бусад зардал, гарз
560100	Түрээсийн зардал
560200	Үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө борлуулсны, данснаас хассаны гарз
560300	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний гарз
560400	Хөрөнгийн үнэлгээний өөрчлөлтийн гарз
560500	Үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын гарз
560600	Бусад зардал
570000	Орлогын албан татварын зардал
571000	Тайлант үеийн орлогын албан татварын зардал
572000	
580000	Орлого, зарлагын нэгдсэн данс